

Bruksela, dnia 5.9.2023 r.
COM(2023) 516 final

2023/0315 (COD)

Wniosek

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

w sprawie europejskich stowarzyszeń transgranicznych

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

{SEC(2023) 306 final} - {SWD(2023) 292 final} - {SWD(2023) 293 final} -
{SWD(2023) 294 final}

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

• Przyczyny i cele wniosku

Wniosek jest następstwem rezolucji Parlamentu Europejskiego z 17 lutego 2022 r., która ma na celu zachęcanie stowarzyszeń i innych organizacji niekomercyjnych w UE do pełnej realizacji rynku wewnętrznego, ochrony ich praw podstawowych i rozwijania unijnej przestrzeni demokratycznej. Dokładniej rzecz ujmując, na podstawie art. 225 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej („TFUE”) w rezolucji zwrócono się do Komisji o przedłożenie dwóch nowych wniosków ustawodawczych: rozporządzenia (na podstawie art. 352 TFUE), które zapewni utworzenie formy prawnej „stowarzyszeń europejskich”, oraz dyrektywy harmonizującej wspólne minimalne normy w odniesieniu do organizacji niekomercyjnych (na podstawie art. 114 TFUE). Komisja Europejska zareagowała pozytywnie na wezwanie Parlamentu Europejskiego, dzieląc jego opinię, że istnieje potrzeba stworzenia otoczenia sprzyjającego trzeciemu sektorowi, w którym najczęściej występującą formą prawną są stowarzyszenia.

Celem wniosku jest poprawa funkcjonowania rynku wewnętrznego stowarzyszeń niekomercyjnych dzięki ustanowieniu środków koordynujących warunki zakładania i prowadzenia europejskich stowarzyszeń transgranicznych (EST) w celu ułatwienia skutecznego korzystania ze swobody przemieszczania się organizacji niekomercyjnych działających na rynku wewnętrznym.

Stowarzyszenia niekomercyjne stanowią dominującą formę prawną wśród organizacji niekomercyjnych w Unii Europejskiej, a ich liczbę w państwach członkowskich UE szacuje się na 3,8 mln. Stowarzyszenia niekomercyjne są również najliczniejsze spośród czterech form prawnych tradycyjnie zaliczających się do gospodarki społecznej¹. Spośród stowarzyszeń niekomercyjnych 310 000 prowadzi działalność w więcej niż jednym państwie członkowskim, a potencjalnie kolejne 185 000 mogłoby teoretycznie zaangażować się w działalność transgraniczną, gdyby zostały usunięte bariery. Stowarzyszenia niekomercyjne to organizacje kierujące się kluczowymi zasadami ekonomii społecznej: pierwszeństwo ludzi, a także celów społecznych i środowiskowych, wobec zysku, reinwestowanie większości zysków i nadwyżek w celu prowadzenia działań w interesie członków/użytkowników („interes zbiorowy”) lub całego społeczeństwa („interes ogólny”) oraz zarządzanie demokratyczne lub partycypacyjne.

Stowarzyszenia niekomercyjne prowadzą działalność w sektorach mających wpływ na społeczeństwo, takich jak: opieka zdrowotna, usługi społeczne, włączenie społeczne, kultura, sport, badania i rozwój, kształcenie i szkolenie, wnosząc 2,9 % do PKB UE. Dzięki swojej strukturze opartej na członkostwie mają one również bezpośredni stymulujący wpływ na obywateli, którzy są członkami, darczyńcami lub beneficjentami ich działalności. Jeżeli działalność stowarzyszeń niekomercyjnych jest świadczona za wynagrodzeniem, stanowi usługę w rozumieniu art. 57 TFUE.

Stowarzyszenia niekomercyjne mają pozytywny wpływ na zapewnianie obywatelom UE sprawiedliwości społecznej i dobrobytu oraz odgrywają znaczącą rolę pod względem wzrostu gospodarczego na rynku wewnętrznym. Ich potencjał społeczno-ekonomiczny nie jest jednak w pełni wykorzystywany. Uwolnienie pełnego potencjału rynku wewnętrznego będzie

¹ Pozostałymi podmiotami prawnymi występującymi w gospodarce społecznej są spółdzielnie, towarzystwa pomocy wzajemnej (tj. towarzystwa wzajemne) i fundacje.

możliwe dopiero wtedy, gdy wszyscy jego uczestnicy będą korzystać z praw, jakie ten rynek zapewnia. W tym celu stowarzyszenia niekomercyjne potrzebują przewidywalnych ram prawnych, które pozwolą im na płynne prowadzenie działalności, w tym także działalności transgranicznej na rynku wewnętrznym.

Obecnie stowarzyszenia niekomercyjne i ich działalność są regulowane w różny sposób przepisami szczegółowymi w 24 państwach członkowskich², co skutkuje niepewnością prawa i prowadzi do powstawania różnych procedur i wymogów administracyjnych. W przepisach dotyczących zakładania, członkostwa i zarządzania nakłada się różne wymogi. Na przykład wymagana liczba osób fizycznych lub prawnych wymagana do celów założenia stowarzyszenia niekomercyjnego waha się od trzech do 20 osób w zależności od państwa członkowskiego. Jeśli chodzi o uzyskanie członkostwa lub pełnienie funkcji wykonawczej w stowarzyszeniu niekomercyjnym, obowiązują różne wymogi, w niektórych przypadkach dotyczące obywatelstwa lub legalnego pobytu. Chociaż wszystkie stowarzyszenia niekomercyjne posiadają organ wykonawczy i decyzyjny, przepisy dotyczące zarządzania nimi różnią się w poszczególnych państwach członkowskich. Nabywanie osobowości prawnej przez stowarzyszenia niekomercyjne odbywa się ponadto na różnych zasadach – niektóre państwa członkowskie przyznają osobowość prawną w momencie rejestracji, inne po uznaniu przez organy krajowe lub po prostu w wyniku założenia. Różnią się także możliwości prowadzenia działalności gospodarczej. Co więcej, zdecydowana większość państw członkowskich nie uznaje chcących prowadzić działalność transgraniczną stowarzyszeń z innych państw członkowskich. Zmusza to stowarzyszenia niekomercyjne, które chcą prowadzić działalność gospodarczą w innym państwie członkowskim, do założenia i zarejestrowania zupełnie nowego stowarzyszenia niekomercyjnego w tym państwie członkowskim, co wiąże się z dodatkowymi kosztami i formalnościami administracyjnymi. Ma to również konsekwencje w odniesieniu do przekierowywania kapitału pomiędzy stowarzyszeniami niekomercyjnymi, utrudniając niezakłócony przepływ kapitału i podważając zdolność stowarzyszeń niekomercyjnych do prowadzenia działalności w innym państwie członkowskim. Różne przepisy obowiązują również w odniesieniu do dostępu do kapitału, a także istnieją trudności w dostępie do pożyczek finansowych, kredytów i gwarancji w instytucjach kredytowych. Niekomercyjny charakter stowarzyszeń sprawia, że przeszkody te są szczególnie dotkliwe i zwiększają obciążenie finansowe, jakie stowarzyszenia te muszą ponosić przy prowadzeniu działalności transgranicznej w Unii.

Jak stwierdzono w kontekście oceny skutków towarzyszącej niniejszemu wnioskowi, rozbieżności te powodują nieuzasadnione obciążenie stowarzyszeń niekomercyjnych, które chcą prowadzić działalność w wielu państwach członkowskich, kosztami przestrzegania przepisów, wywołują niepewność w odniesieniu do mających zastosowanie obowiązków i mogą zniechęcać do świadczenia i dalszego rozwoju usług mających wpływ na społeczeństwo na rynku wewnętrznym. Ta niejednorodność nie tylko zagraża prawidłowemu funkcjonowaniu rynku wewnętrznego, ale także ma negatywny wpływ na wolność zrzeszania się, a także wolność wypowiedzi i informacji, i ostatecznie utrudnia stowarzyszeniom niekomercyjnym uwolnienie ich pełnego potencjału generowania wartości gospodarczej i społecznej w UE.

² W Irlandii, Danii i Szwecji stowarzyszenia podlegają zasadom wypracowanym na podstawie doktryny i orzecznictwa.

- **Spójność z przepisami obowiązującymi w tej dziedzinie polityki**

Wniosek został uwzględniony w programie prac Komisji na 2023 r. jako część ram gospodarki społecznej w kontekście naczelnego celu Komisji „Gospodarka służąca ludziom”³, ponieważ wnosi wkład w osiągnięcie celu, jakim jest „gospodarka, która może w pełni odpowiadać na potrzeby obywateli UE, zapewniając tym samym sprawiedliwość społeczną i dobrobyt”. Pod tym względem łączy się on ze środkami zapowiedzianymi w planie działania na rzecz gospodarki społecznej⁴ i tworzy razem z nimi „ramy gospodarki społecznej”, mianowicie: wniosek dotyczący zalecenia Rady w sprawie „opracowania warunków ramowych gospodarki społecznej w państwach członkowskich”⁵; oraz dwa dokumenty robocze służb Komisji – „Odpowiednie ramy podatkowe dla podmiotów gospodarki społecznej”⁶ i „Niedyskryminacyjne opodatkowanie organizacji charytatywnych i ich darczyńców: zasady wynikające z orzecznictwa UE”⁷. W szczególności w zaleceniu Rady promuje się otoczenie sprzyjające podmiotom gospodarki społecznej, w tym stowarzyszeniom, a dokumenty robocze służb Komisji dotyczące kwestii podatkowych zapewniają jasność i polepszają zrozumienie odpowiednich przepisów podatkowych w odniesieniu do podmiotów gospodarki społecznej i darowizn transgranicznych na rzecz organizacji niekomercyjnych. Teksty te uzupełniają zatem niniejszy wniosek ustawodawczy, ponieważ określają kompleksowe strategie w odniesieniu do podmiotów gospodarki społecznej, w tym stowarzyszeń niekomercyjnych, i dotyczą obszaru opodatkowania, którego wniosek nie reguluje.

Wniosek jest również częściowo zgodny z niektórymi rozwiązaniami przyjętymi w kontekście przepisów UE dotyczących prawa spółek⁸ i usług na rynku wewnętrznym. Przepisy UE dotyczące prawa spółek (dyrektywa (UE) 2017/1132)⁹ harmonizują m.in. wymogi dotyczące tworzenia, kapitału i ujawniania informacji oraz operacji (połączenia i podziały krajowe, przekształcenia transgraniczne, połączenia i podziały spółek kapitałowych), umożliwiając zakładanie i prowadzenie działalności w dowolnym miejscu w UE. Dyrektywa usługowa¹⁰ ułatwia korzystanie ze swobody przedsiębiorczości przez usługodawców oraz swobodnego przepływu usług, zapewniając przy tym wysoki poziom jakości usług. W podobnym duchu celem wniosku jest zarządzenie ograniczeniom w korzystaniu ze swobód rynku wewnętrznego, z jakimi borykają się stowarzyszenia

³ Gospodarka służąca ludziom (europa.eu).

⁴ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Budowanie gospodarki służącej ludziom: plan działania na rzecz gospodarki społecznej”, COM(2021) 778 final.

⁵ Zalecenie Rady w sprawie opracowania warunków ramowych gospodarki społecznej, COM(2023) 316 final z 13.06.2023.

⁶ Dokument roboczy służb Komisji „Odpowiednie ramy podatkowe dla podmiotów gospodarki społecznej”, SWD(2023) 211 final z 13.6.2023.

⁷ [Dokument roboczy służb Komisji „Niedyskryminacyjne opodatkowanie organizacji charytatywnych i ich darczyńców: zasady wynikające z orzecznictwa UE”](#), SWD(2023) 212 final z 13.6.2023.

⁸ Celem przepisów UE w dziedzinie prawa spółek jest zapewnienie ochrony akcjonariuszom i innym stronom szczególnie zainteresowanym spółkami, takim jak pracownicy i wierzyciele, zwiększenie wydajności, konkurencyjności i zrównoważonego charakteru działalności w perspektywie długoterminowej oraz zachęcanie przedsiębiorstw z siedzibą w różnych krajach UE do wzajemnej współpracy. Uzupełnienie tych ram prawnych stanowią unijne przepisy dotyczące sprawozdawczości, audytu i przejrzystości przedsiębiorstw.

⁹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1132 z dnia 14 czerwca 2017 r. w sprawie niektórych aspektów prawa spółek (Dz.U. L 169 z 30.6.2017, s. 46).

¹⁰ Dyrektywa 2006/123/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. dotycząca usług na rynku wewnętrznym (Dz.U. L 376 z 27.12.2006, s. 36).

niekomercyjne, i umożliwienie im prowadzenia działalności w dowolnym miejscu w UE za pośrednictwem nowej formy, jaką jest europejskie stowarzyszenie transgraniczne.

W świetle powyższego dyrektywa wypełnia lukę legislacyjną, ponieważ nie istnieją specjalne przepisy na szczeblu UE regulujące warunki prowadzenia działalności transgranicznej na rynku wewnętrznym przez stowarzyszenia niekomercyjne¹¹. Pod tym względem ukierunkowane podejście zawarte we wniosku różni się znacznie od szeroko zakrojonego podejścia zastosowanego we wniosku Komisji z 1992 r. w celu utworzenia europejskiej formy prawnej dla stowarzyszenia (tj. stowarzyszenia europejskiego)¹², ponieważ wniosek nie ma na celu stworzenia europejskiego statutu stowarzyszeń, natomiast tworzy nową krajową formę prawną ułatwiającą transgraniczną działalność stowarzyszeń niekomercyjnych i ich mobilność przy jednoczesnym poszanowaniu tradycji krajowych.

Wniosek łączy się ponadto z przepisami UE dotyczącymi innych istniejących europejskich form prawnych, których celem jest ułatwienie i usprawnienie działalności transgranicznej między państwami członkowskimi, a bardziej ogólnie w całej Unii, w szczególności europejskiego ugrupowania interesów gospodarczych (EUIG)¹³, europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT)¹⁴, konsorcjum na rzecz europejskiej infrastruktury badawczej (ERIC)¹⁵ oraz konsorcjów na rzecz europejskiej infrastruktury cyfrowej (EDIC)¹⁶. Te formy prawne, chociaż opierają się na członkostwie, nie są porównywalne ze stowarzyszeniami niekomercyjnymi w kontekście niniejszego wniosku. Ich celem jest wykonywanie bardzo konkretnych i ograniczonych zadań¹⁷ (ERIC i EDIC) – mają one bardzo ograniczony rodzaj członkostwa¹⁸ (EUWT i ERIC), nie mają ograniczonej odpowiedzialności (EUIG i EUWT), albo nie mają niedochodowego celu i ograniczenie w zakresie braku podziału zysków (EUIG).

Niniejsza dyrektywa nie ma ponadto na celu uregulowania niektórych obszarów prawa mających znaczenie dla europejskich stowarzyszeń transgranicznych na rynku wewnętrznym, w szczególności podatków, prawa pracy, konkurencji, własności intelektualnej, przeciwdziałania praniu pieniędzy i niewypłacalności.

¹¹ W ocenie skutków stwierdzono, że w większości państw członkowskich stowarzyszenia podlegają specjalnym przepisom. Zasadniczo są to kompleksowe przepisy szczegółowo regulujące działalność stowarzyszeń. Aspekty transgraniczne istotne dla mobilności i działalności stowarzyszeń nie są jednak kompleksowo uregulowane w żadnym państwie członkowskim.

¹² Wniosek dotyczący rozporządzenia Rady w sprawie statutu stowarzyszenia europejskiego (91/273). Na podstawie art. 114 TFUE we wniosku określono przepisy dotyczące zakładania, rejestracji, ustanawiania, funkcjonowania, finansowania, rozwiązywania, likwidacji i upadłości stowarzyszenia. Wniosek został wycofany w 2005 r.

¹³ Rozporządzenie Rady (EWG) nr 2137/85 z dnia 25 lipca 1985 r. w sprawie europejskiego ugrupowania interesów gospodarczych (EUIG) (Dz.U. L 199 z 31.7.1985, s. 1).

¹⁴ Rozporządzenie (WE) nr 1082/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT) (Dz.U. L 210 z 31.7.2006, s. 19).

¹⁵ Rozporządzenie Rady (WE) nr 723/2009 z dnia 25 czerwca 2009 r. w sprawie wspólnotowych ram prawnych konsorcjum na rzecz europejskiej infrastruktury badawczej (ERIC) (Dz.U. L 206 z 8.8.2009, s. 1).

¹⁶ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2481 z dnia 14 grudnia 2022 r. ustanawiająca program polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie” do 2030 r. (Dz.U. L 323 z 19.12.2022, s. 4).

¹⁷ Ich potencjalne obszary działalności i cel są ograniczone odpowiednim rozporządzeniem.

¹⁸ Są one otwarte wyłącznie dla krajów, organizacji międzyrządowych (ERIC) albo organów państw członkowskich (EUWT).

- **Spójność z innymi politykami Unii**

Niniejszy wniosek wpisuje się w szersze cele polityczne Europejskiego Zielonego Ładu (w tym zasadę „nie czyn poważnych szkód”) i ma znaczenie dla realizacji innych polityk UE wprowadzonych w takich dziedzinach jak demokracja i prawa podstawowe.

Wniosek wpisuje się również w priorytet Komisji „Europa na miarę ery cyfrowej”¹⁹ i wspiera cel polityczny „Drogi ku cyfrowej dekadzie” do 2030 r. dzięki usprawnionemu korzystaniu ze środków cyfrowych i zachęcaniu do niego w celu zmniejszenia obciążenia administracyjnego związanego z transgraniczną działalnością stowarzyszeń niekomercyjnych. Ma to decydujące znaczenie dla wzmocnienia wolności wypowiedzi i informacji w społeczeństwie obywatelskim, a także dla zwiększenia zaangażowania obywatelskiego.

W nawiązaniu do transgranicznej działalności stowarzyszeń niekomercyjnych wniosek jest zgodny z ustaleniami zawartymi w rocznym sprawozdaniu ze stosowania Karty praw podstawowych Unii Europejskiej za 2022 r.²⁰, w którym podkreśla się, że organizacje społeczeństwa obywatelskiego mogą wspierać politykę i prawodawstwo poza granicami państw członkowskich, a ich rola jest szczególnie istotna w kontekście obecnych wyzwań, przed którymi stoi UE. W związku z tym na Konferencji w sprawie przyszłości Europy²¹ uznano ważną rolę społeczeństwa obywatelskiego i wspomniano o potrzebie ustalenia statusu europejskich stowarzyszeń transgranicznych i organizacji niekomercyjnych. Wniosek ten mógłby pozytywnie wpłynąć na sojusze europejskich szkół wyższych w celu ułatwienia ściślejszej, długoterminowej i elastycznej współpracy transgranicznej²². Wniosek ma również odnosić się do zapowiedzianego pakietu na rzecz obrony demokracji²³.

2. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

- **Podstawa prawna**

Podstawę wniosku stanowią art. 50 i 114 TFUE.

Art. 50 ust. 1 i 2 TFUE, upoważniający Parlament Europejski i Radę do przyjmowania przepisów w celu zapewnienia swobody przedsiębiorczości, służy jako podstawa prawna dla środków, które ułatwiają wykonywanie prawa przedsiębiorczości stowarzyszeń prowadzących działalność gospodarczą i ich mobilność, np. przeniesienie siedziby statutowej.

W art. 114 TFUE upoważnia się Parlament Europejski i Radę do przyjmowania środków dotyczące zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich, które mają na celu ustanowienie i funkcjonowanie rynku wewnętrznego.

Celem wniosku jest ułatwienie stowarzyszeniom niekomercyjnym korzystania z prawa przedsiębiorczości oraz skutecznego korzystania z prawa do swobodnego przemieszczania się dzięki określeniu środków koordynujących warunki zakładania i funkcjonowania europejskich stowarzyszeń transgranicznych, przez co zapewnione zostanie m.in. automatyczne uznawanie ich osobowości prawnej przez państwa członkowskie i tym samym nałożony zostanie obowiązek jednej rejestracji oraz zapewnione będą zharmonizowane

¹⁹ Europa na miarę ery cyfrowej (europa.eu).

²⁰ https://commission.europa.eu/aid-development-cooperation-fundamental-rights/your-rights-eu/eu-charter-fundamental-rights/application-charter/annual-reports-application-charter_pl

²¹ Konferencja w sprawie przyszłości Europy – sprawozdanie z wyników końcowych, maj 2022 r.

²² Zob. [komunikat Komisji w sprawie Europejskiej strategii na rzecz szkół wyższych](#) z dnia 18.01.2022 r., COM(2022) 16 final, oraz „Inicjatywa Uniwersytety Europejskie”.

²³ Zob. zaproszenie do zgłaszania uwag z 16 lutego 2023 r.

przepisy dotyczące mobilności (tj. przeniesienia siedziby statutowej). Poprzez stworzenie w ramach krajowego porządku prawnego państw członkowskich nowej formy prawnej stowarzyszeń niekomercyjnych służącej prowadzeniu działalności transgranicznej oraz poprzez określenie warunków ich działalności i mobilności w całej Unii, niniejszy wniosek prowadzi do zbliżenia działań prawnych i administracyjnych w państwach członkowskich w odniesieniu do stowarzyszeń niekomercyjnych, a tym samym przyczynia się do funkcjonowania rynku wewnętrznego.

W związku z tym art. 50 TFUE stanowi właściwą podstawę prawną dla środków mających bezpośrednio na celu poprawę prawa przedsiębiorczości stowarzyszeń i ich mobilności na rynku wewnętrznym.

Art. 50 TFUE jest powiązany z art. 114 TFUE. Oprócz ułatwienia swobody przedsiębiorczości proponowana dyrektywa ma w istocie na celu zapewnienie stowarzyszeniom niekomercyjnym pełnego korzystania ze swobodnego przepływu towarów, prowadzenia działalności gospodarczej i otrzymywania usług oraz korzystania ze swobody otrzymywania kapitału. Służy temu zniesienie ograniczeń, w szczególności związanych z regulacją działalności gospodarczej i kierowaniem kapitału. W związku z tym art. 114 TFUE stanowi dodatkową podstawę prawną interwencji, która obejmuje stowarzyszenia niekomercyjne prowadzące działalność gospodarczą na rynku wewnętrznym, przez harmonizację rozbieżnych przepisów państw członkowskich ograniczających prowadzenie przez te stowarzyszenia działalności gospodarczej i ich swobodę otrzymywania kapitału, które to elementy mają bezpośredni wpływ na funkcjonowanie rynku wewnętrznego.

- **Pomocniczość (w przypadku kompetencji niewyłącznych)**

Ogólnym celem wniosku jest wyeliminowanie barier dla transgranicznej działalności gospodarczej i transgranicznej mobilności stowarzyszeń niekomercyjnych na rynku wewnętrznym.

Działanie na szczeblu unijnym stanowi wyraźną wartość dodaną, ponieważ problemy, których dotyczy niniejszy wniosek, mają znaczący wymiar transgraniczny. Obecnie istnieje niewielki stopień koordynacji między państwami członkowskimi służącej ułatwieniu transgranicznej działalności gospodarczej stowarzyszeń niekomercyjnych, ich mobilności oraz zdolności do korzystania ze swobód rynku wewnętrznego. Taka koordynacja, choć teoretycznie możliwa, wydaje się mało prawdopodobna w najbliższej przyszłości. Przykładowo po wycofaniu przez Komisję w 2005 r. wniosku w sprawie utworzenia statutu stowarzyszenia europejskiego tylko trzy państwa członkowskie wprowadziły przepisy ułatwiające transgraniczną działalność stowarzyszeń niekomercyjnych w drodze obowiązku rejestracyjnego. W szczególności indywidualne działanie państw członkowskich (lub jego brak) koncentruje się głównie na regulowaniu stowarzyszeń niekomercyjnych w ich specyficznym kontekście krajowym i nie dotyczy wymiaru transgranicznego z wyjątkiem kilku państw członkowskich. Dyrektywa ma wyłącznie wymiar transgraniczny, ponieważ ustanawia formę prawną ukierunkowaną na stowarzyszenia niekomercyjne zainteresowane działalnością w więcej niż jednym państwie członkowskim (europejskie stowarzyszenie transgraniczne) i określa warunki ich działalności, a jej celem jest pomoc tym stowarzyszeniom niekomercyjnym w pełnym korzystaniu ze swobód rynku wewnętrznego przez uznanie ich osobowości prawnej w całej Unii oraz większą jasność procedur administracyjnych mających zastosowanie przy prowadzeniu działalności transgranicznej. Opieranie się wyłącznie na działaniach państw członkowskich prawdopodobnie skutkowałoby utrzymaniem się barier prawnych i administracyjnych, z którymi borykają się stowarzyszenia niekomercyjne angażujące się w działalność transgraniczną, co powodowałoby utrzymanie braku pewności prawa i biurokracji oraz nie

pozwołyby na zapewnienie równych warunków działania stowarzyszeniom niekomercyjnym na rynku wewnętrznym.

Przez podjęcie działań UE zapewni jasne i przewidywalne ramy umożliwiające stowarzyszeniom niekomercyjnym pełne korzystanie ze swobód rynku wewnętrznego podczas prowadzenia działalności transgranicznej. Cel niniejszej inicjatywy nie może zostać zatem osiągnięty w wystarczającym stopniu przez same państwa członkowskie, ale może zostać skuteczniej zrealizowany na szczeblu Unii.

- **Proporcjonalność**

Wniosek dotyczy stowarzyszeń niekomercyjnych, które prowadzą lub chcą prowadzić działalność transgraniczną, i nie musi prowadzić do zmiany istniejących przepisów krajowych dotyczących stowarzyszeń niekomercyjnych w państwach członkowskich, ani nie będzie miał bezpośredniego wpływu na stowarzyszenia niekomercyjne niezainteresowane działalnością transgraniczną. Treść i forma wniosku są zatem proporcjonalne do skali i zakresu zidentyfikowanych problemów, z jakimi borykają się stowarzyszenia niekomercyjną angażujące się w działalność lub mobilność transgraniczną.

Specjalnie opracowana i wprowadzana na szczeblu krajowym nowa forma prawna, która stanowi centralny element niniejszego wniosku, umożliwi państwom członkowskim elastyczne dostosowanie jej do swoich warunków. Przepisy określone w proponowanej dyrektywie nie będą wymagały zmiany przepisów państw członkowskich, regulujących istniejące formy stowarzyszeń niekomercyjnych, które mają siedzibę na ich terytorium.

W analizie wariantów strategicznych przeprowadzonej w ramach oceny skutków, w której uwzględniono skuteczność, efektywność, spójność i proporcjonalność tych wariantów, wykazano, że wszystkie one mogą mieć pozytywny wpływ, a wariant zawarty w przedstawionym wniosku został oceniony najwyżej pod tymi względami.

- **Wybór instrumentu**

Niniejszy wniosek ma formę dyrektywy i rozporządzenia.

Art. 50 TFUE wymaga zastosowania dyrektywy. Dyrektywę uznaje się ponadto za najbardziej odpowiedni i proporcjonalny instrument prawny umożliwiający dostosowanie środków transpozycji do warunków krajowych, co może również ułatwić stowarzyszeniom przyjęcie nowej formy prawnej.

Rozporządzenie ma charakter techniczny i zmienia rozporządzenie (UE) nr 1024/2012²⁴, którym ustanowiono system wymiany informacji na rynku wewnętrznym (IMI), w celu zapewnienia, aby właściwe organy państw członkowskich współpracowały i wymieniały informacje za pośrednictwem IMI, gdy stosują przepisy krajowe wdrożone zgodnie z przepisami wniosku. Zmienia ono również rozporządzenie (UE) 2018/1724²⁵, którym ustanowiono jednolity portal cyfrowy w celu zapewnienia, aby państwa członkowskie udostępniły online informacje istotne dla europejskich stowarzyszeń transgranicznych i stowarzyszeń niekomercyjnych oraz w celu ułatwienia wymiany dowodów między

²⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1024/2012 z dnia 25 października 2012 r. w sprawie współpracy administracyjnej za pośrednictwem systemu wymiany informacji na rynku wewnętrznym i uchylające decyzję Komisji 2008/49/WE (Dz.U. L 316 z 14.11.2012, s. 1).

²⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1724 z dnia 2 października 2018 r. w sprawie utworzenia jednolitego portalu cyfrowego w celu zapewnienia dostępu do informacji, procedur oraz usług wsparcia i rozwiązywania problemów, a także zmieniające rozporządzenie (UE) nr 1024/2012 (Dz.U. L 295 z 21.11.2018, s. 1).

właściwymi organami w trakcie procedur dotyczących europejskich stowarzyszeń transgranicznych, jak określono w proponowanej dyrektywie. Rozporządzenie jest właściwym instrumentem ze względu na zasadę paralelizmu formy.

3. WYNIKI OCEN *EX POST*, KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI I OCEN SKUTKÓW

• Konsultacje z zainteresowanymi stronami

Niniejszy wniosek jest wynikiem szeroko zakrojonych konsultacji z zainteresowanymi stronami, a mianowicie stowarzyszeniami niekomercyjnymi, organizacjami niekomercyjnymi, obywatelami UE zaangażowanymi w działania stowarzyszeń niekomercyjnych i innych organizacji niekomercyjnych, państwami członkowskimi i organami publicznymi, przedsiębiorstwami, ekspertami oraz analityków w dziedzinie prawa organizacji pozarządowych.

Otwarte konsultacje publiczne wraz z zaproszeniem do zgłaszania uwag opublikowano 5 sierpnia 2022 r. i prowadzono je do 3 listopada 2022 r.²⁶ Wkład i uwagi zainteresowanych stron wykorzystano w procesie określania i definiowania skali problemu i wariantów strategicznych.

Komisja zleciła badanie zewnętrzne w celu wsparcia przygotowania niniejszego wniosku. W tym kontekście przeprowadzono dodatkowe ukierunkowane konsultacje z zainteresowanymi stronami.

Ocena skutków towarzysząca wnioskowi Komisji opiera się na wynikach następujących działań konsultacyjnych:

- zaproszenia do zgłaszania uwag, na które otrzymano 50 odpowiedzi;
- konsultacji publicznych, w ramach których uzyskano 64 odpowiedzi;
- w kontekście badania zewnętrznego – ukierunkowanych konsultacji za pośrednictwem ankiety internetowej, z odpowiedziami od stowarzyszeń krajowych i transgranicznych (łącznie 88, w tym organizacje parasolowych), dostawców usług (łącznie 12), środowisk akademickich/institutów badawczych (łącznie 14) i odpowiedzialnych organów (łącznie 11);
- w kontekście badania zewnętrznego – 64 wywiadów ze stowarzyszeniami i organizacjami parasolowymi, w których zrzeszone są stowarzyszenia krajowe.

Chociaż bezwzględna liczba odpowiedzi w ramach działań konsultacyjnych można postrzegać jako ogólnie ograniczoną, ich reprezentatywność zwiększa wkład 29 organizacji parasolowych, które reprezentowały opinie 3 026 stowarzyszeń.

Ogólnie rzecz biorąc, konsultacje pokazały, że wśród zainteresowanych stron istnieje zarówno szerokie uznanie potrzeby wzmocnienia transgranicznej działalności stowarzyszeń niekomercyjnych, jak i poparcie dla działań UE mających na celu ułatwienie transgranicznej działalności stowarzyszeń niekomercyjnych na rynku wewnętrznym²⁷.

²⁶ Jednolity rynek – wniosek dotyczący inicjatywy ustawodawczej w sprawie transgranicznej działalności stowarzyszeń (europa.eu).

²⁷ Przykładowo w konsultacjach publicznych (64 odpowiedzi) większość respondentów (tj. 73 %; 47 spośród 64) poparła działania UE mające na celu ułatwienie transgranicznej działalności stowarzyszeń na jednolitym rynku

Większość respondentów zgłosiła powtarzające się wyzwania i przeszkody podczas prowadzenia działalności transgranicznej. W ramach zaproszenia do zgłaszania uwag zainteresowane strony zwróciły uwagę na istniejące bariery w takich obszarach, jak świadczenie usług w innym państwie członkowskim bez rejestracji, problemy z uznawaniem w innym państwie członkowskim, dostęp do finansowania oraz różne systemy VAT i podejścia w poszczególnych państwach UE. W konsultacjach publicznych najczęściej powtarzającymi się problemami były kwestie podatkowe, procesy rejestracyjne i formalności administracyjne. Odpowiedzi uzyskane w ramach ukierunkowanych konsultacji z zainteresowanymi stronami były podobne i wskazywały na takie problemy, jak różne zbiory przepisów krajowych dotyczących zakładania stowarzyszeń niekomercyjnych, a w dalszej kolejności trudności w łączeniu stowarzyszeń niekomercyjnych w różnych państwach członkowskich oraz inne kwestie podatkowe.

Jeśli chodzi o preferowany wariant strategiczny, 36 % (22 spośród 64) wszystkich respondentów biorących udział w konsultacjach publicznych (z czego 67 %, tj. 43 z 64, należy do trzeciego sektora) opowiedziało się za „nową formą prawną dla stowarzyszeń”. 16 spośród 38 respondentów, którzy określili się jako osoby posiadające formę prawną stowarzyszenia (tj. 42 % tych respondentów) również opowiedziało się za tym rozwiązaniem. „Harmonizacja wspólnych minimalnych standardów” (wariant strategiczny 2) była preferowaną opcją dla 42 % (26 spośród 64) wszystkich respondentów i dla 32 % (12 spośród 38) respondentów posiadających formę prawną stowarzyszenia.

W kontekście ukierunkowanej ankiety (na którą otrzymano 140 odpowiedzi) stowarzyszenia niekomercyjne, które udzieliły odpowiedzi, poparły interwencje UE, potencjalnie opowiadając się za utworzeniem nowych form prawnych pod względem skuteczności w zakresie ułatwiania działalności stowarzyszeń w innym państwie członkowskim, chociaż inne warianty strategiczne również cieszyły się szerokim poparciem.

Szczegółowe informacje na temat strategii konsultacji, wyników i wniosków z konsultacji z zainteresowanymi stronami można znaleźć w załączniku 2 do sprawozdania z oceny skutków oraz na portalu [„Wyraź swoją opinię” \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/europa/wyraz-swoja-opinie/).

- **Gromadzenie i wykorzystanie wiedzy eksperckiej**

Aby wesprzeć analizę stanowiącą podstawę oceny skutków, Komisja wykorzystwała wyniki badania zewnętrznego zleconego w celu zebrania dalszych dowodów dotyczących transgranicznej działalności stowarzyszeń. Obejmowało ono porównawczą analizę prawną przepisów i systemów dotyczących stowarzyszeń w UE, ukierunkowane ankiety oraz jakościową i ilościową ocenę skutków potencjalnych środków.

Ocena skutków została ponadto poparta dowodami wynikającymi z [badania pt. „Comparative legal analysis of associations laws and regimes in the EU”](#) [„Porównawcza analiza prawna przepisów i systemów dotyczących stowarzyszeń w UE”], opublikowanego we wrześniu 2022 r., oraz [badania pt. „Comparative legal analysis of merger rules concerning associations in the EU”](#) [„Porównawcza analiza prawna przepisów dotyczących łączenia stowarzyszeń w UE”], opublikowanego w lipcu 2023 r.

Oprócz tych badań uzupełniających dodatkową wiedzę ekspercką czerpano z przeglądu literatury i odpowiedzi udzielonych w ramach konsultacji z zainteresowanymi stronami.

W tym kontekście Komisja poinformowała grupę ekspertów Komisji ds. gospodarki społecznej i przedsiębiorstw społecznych (GECES) o inicjatywie dotyczącej transgranicznej działalności stowarzyszeń niekomercyjnych i omówiła z nią tę inicjatywę w czerwcu i listopadzie 2022 r.

Oprócz badań uzupełniających i konsultacji z zainteresowanymi stronami Komisja zwróciła szczególną uwagę na rezolucję Parlamentu Europejskiego z 17 lutego 2022 r. zawierającą zalecenia dla Komisji w sprawie statutu europejskich stowarzyszeń transgranicznych i organizacji niekomercyjnych, a także na badanie Parlamentu Europejskiego stanowiące podstawę jego rezolucji²⁸.

- **Ocena skutków**

Rada ds. Kontroli Regulacyjnej przeanalizowała ocenę skutków niniejszego wniosku 2 marca 2023 r. Po otrzymaniu 31 marca negatywnej opinii 8 maja 2023 r. przedłożono Radzie zmienioną ocenę skutków. W następstwie pozytywnej opinii z zastrzeżeniami Rady ds. Kontroli Regulacyjnej z 8 czerwca 2023 r. ocena skutków towarzysząca niniejszemu wnioskowi została zmieniona w celu należytego uwzględnienia zaleceń Rady, np. dzięki dalszym wyjaśnieniom wyboru podstawy prawnej, wyjaśnieniu poszczególnych skutków wariantów strategicznych również pod względem pomocniczości i proporcjonalności oraz bardziej szczegółowemu przedstawieniu metodyki punktacji wariantów strategicznych.

W ocenie skutków przeanalizowano warianty strategiczne w oparciu o analizę przeszkód zidentyfikowanych w czterech głównych obszarach rynku wewnętrznego: w odniesieniu do prawa przedsiębiorczości stowarzyszeń niekomercyjnych, gdy prowadzą one działalność transgraniczną, ich zdolności do świadczenia usług i dostarczania towarów oraz wysyłania i otrzymywania kapitału; możliwości transgranicznego członkostwa i uczestnictwa w organach zarządzających stowarzyszeń niekomercyjnych, gdy prowadzą one działalność transgraniczną; transgranicznej mobilności stowarzyszeń niekomercyjnych.

W scenariuszu zakładającym brak interwencji politycznej na szczeblu unijnym stowarzyszenia niekomercyjne będą nadal podlegać wyłącznie prawu krajowemu. W ocenie skutków wykazano, że w tym scenariuszu bazowym istniejące bariery najprawdopodobniej się utrzymają lub w niektórych przypadkach pogorszą w świetle wyzwań społecznych i rozwoju rynku. W państwach członkowskich – z wyjątkiem kilku z nich – brakuje obecnie przepisów dotyczących konkretnie działalności i mobilności transgranicznej stowarzyszeń niekomercyjnych. Nic ponadto nie wskazuje, aby państwa członkowskie planowały przyjęcie przepisów w tym zakresie. Bez odpowiedniego sposobu uzyskania uznania i ułatwienia mobilności środki stosowane na szczeblu państw członkowskich przyniosłyby ograniczone korzyści.

W związku z tym oceniono trzy warianty strategiczne mające na celu ograniczenie zidentyfikowanych barier, z jakimi borykają się stowarzyszenia niekomercyjne prowadzące działalność transgraniczną na rynku wewnętrznym.

Pierwszy wariant strategiczny przeanalizowano z wykorzystaniem dwóch podwariantów, w których zaproponowano wprowadzenie: a) europejskiej formy prawnej zwanej „stowarzyszeniem europejskim”, która służyłaby regulowaniu wszystkich aspektów funkcjonowania tej nowej formy prawnej i współistniałaby z krajowymi formami prawnymi, jednocześnie ich nie zastępując. Forma stowarzyszenia europejskiego byłaby korzystna dla stowarzyszeń niekomercyjnych zainteresowanych prowadzeniem działalności w wielu państwach członkowskich, ale mogłaby być mniej odpowiednia dla małych stowarzyszeń niekomercyjnych prowadzących sporadyczną działalność transgraniczną; b) formy prawnej na szczeblu unijnym zwanej „europejskim stowarzyszeniem transgranicznym”, która uwzględniałaby w szczególności aspekty transgraniczne. W przeciwieństwie do podwariantu

²⁸ Statut europejskich transgranicznych stowarzyszeń i organizacji nienastawionych na zysk. Potencjalne korzyści | Think Tank | Parlament Europejski (europa.eu).

opisanego w lit. a) w tym podwariacie nie określono w pełni formy prawnej, a jedynie wyczerpująco określono aspekty transgraniczne. Oba podwarianty opierałyby się na art. 352 TFUE, a tym samym nowa forma prawna zostałaby utworzona w drodze rozporządzenia.

W ramach wariantu strategicznego 2 proponuje się harmonizację wspólnych minimalnych standardów dla działalności transgranicznej i mobilności stowarzyszeń niekomercyjnych we wszystkich państwach członkowskich. Aby osiągnąć te cele, wariant ten wymagałby usunięcia lub zmiany istniejących przepisów i wprowadzenia nowych do prawa państw członkowskich. Wariant ten stanowiłby bodziec do rejestracji w pełni online, prowadzenia rejestrów cyfrowych i znormalizowanych procedur w celu ułatwienia rejestracji stowarzyszeń niekomercyjnych prowadzących działalność transgraniczną oraz wymiany informacji między państwami członkowskimi i na szczeblu unijnym. Stowarzyszenia niekomercyjne automatycznie zyskałyby na tych środkach harmonizacyjnych, a w zależności od zakresu harmonizacji nowe przepisy mogły mieć wpływ na wszystkie stowarzyszenia niekomercyjne. Częściowa harmonizacja przepisów krajowych uprościłaby zasady mające zastosowanie do stowarzyszeń niekomercyjnych prowadzących działalność w kontekście transgranicznym, zapewniając prawa i zabezpieczenia dla ich transgranicznej mobilności i działalności. Instrumentem prawnym w przypadku tego wariantu byłaby dyrektywa, a podstawę prawną stanowiłby art. 50 lub 114 TFUE lub ich połączenie, biorąc pod uwagę zakres przedmiotowy inicjatywy.

Jako trzeci oceniono wariant strategiczny polegający na stworzeniu na szczeblu krajowym dodatkowej formy prawnej stowarzyszenia niekomercyjnego przeznaczonej do celów transgranicznych i uznawanej przez państwa członkowskie. Ten wariant strategiczny wymagałby od każdego państwa członkowskiego wprowadzenia do krajowego systemu prawnego formy prawnej stowarzyszenia niekomercyjnego dostosowanej do celów transgranicznych. Na szczeblu unijnym obejmowałby on jedynie określenie wymogów i zabezpieczeń niezbędnych do ułatwienia osiągnięcia wspomnianych celów transgranicznych i współistniałaby z istniejącymi formami prawnymi stowarzyszeń niekomercyjnych w prawie krajowym z jednoczesnym poszanowaniem różnych krajowych tradycji w zakresie prawa stowarzyszeń. „Stowarzyszenia transgraniczne” niekoniecznie musiałyby być rejestrowane w każdym państwie członkowskim z osobna, ponieważ ich osobowość prawna i zdolność do czynności prawnych byłyby uznawane automatycznie, a nawet jeśli dodatkowe formalności są uzasadnione, „stowarzyszenia transgraniczne” nie powinny być zobowiązane do dostarczania informacji już przekazanych właściwemu organowi państwa członkowskiego. Zamiast tego informacje będą wymieniane między organami państw członkowskich drogą cyfrową.

W ramach wariantu strategicznego 3 oferuje się połączenie aspektów z wariantów strategicznych 1 i 2, ponieważ tworzy się dodatkową nową formę prawną stowarzyszeń niekomercyjnych (podobnie jak w wariacie strategicznym 1), ale jedynie z przepisami dotyczącymi aspektów transgranicznych, które państwa członkowskie mogą dostosować do swoich krajowych warunków dzięki transpozycji (podobnie jak w wariacie strategicznym 2), unikając jednocześnie konieczności zmiany przepisów dotyczących istniejących form prawnych na szczeblu krajowym.

Chociaż wszystkie warianty strategiczne przyczyniłyby się do osiągnięcia celów politycznych inicjatywy (choć w różny sposób i w różnym zakresie), główne różnice między wariantami dotyczą ich poziomu zgodności z zasadami proporcjonalności i pomocniczości oraz poziomu ich wykonalności prawnej w odniesieniu do stwierdzonego problemu. W tym kontekście wariant 3 okazał się wariantem preferowanym, ponieważ przyczynia się do rozwiązania

zidentyfikowanego problemu i dotyczy celów szczegółowych, a jednocześnie jest ukierunkowany i zrównoważony pod względem kosztów i korzyści²⁹.

Ponadto w ramach badania stanowiącego podstawę oceny skutków oceniono również skutki gospodarcze i społeczne oraz wpływ na środowisko preferowanego wariantu strategicznego i stwierdzono, że ogólnie rzecz biorąc, wariant strategiczny 3 powinien wywrzeć pozytywny wpływ na właściwe organy w perspektywie długoterminowej bez znacznych kosztów związanych z dostosowaniem.

Z ekonomicznego punktu widzenia wnioski nie wiąże się z żadnymi kosztami. Stowarzyszenia niekomercyjne przyjmujące tę nową formę prawną mogą być narażone na pewne koszty, które będą zależeć od zakresu, w jakim zharmonizowane przepisy będą różnić się od przepisów krajowych, jednak koszty te nie będą znaczące. Administracje publiczne mogą ponieść nieznaczne koszty w przypadku konieczności opracowania lub dostosowania rejestru internetowego. W przypadku stowarzyszeń, które nie chciałyby przyjąć tej formy prawnej, nie wystąpiłyby żadne koszty dostosowania ani koszty administracyjne. W porównaniu z bazowym wariantem strategicznym ten wariant strategiczny przyczyni się do obniżenia zarówno jednorazowych kosztów rozpoczęcia działalności, jak i stałych kosztów stowarzyszeń niekomercyjnych prowadzących działalność transgraniczną. Dokładniej rzecz ujmując, zmniejszenie nadmiernych kosztów rozpoczęcia działalności (np. kosztów informacji i opłat bezpośrednich) szacuje się na 2 150 EUR na jedno rozpoczęcie działalności. W ocenianych 15-letnich ramach czasowych redukcja nadmiernych kosztów mogłaby osiągnąć 338–378 mln EUR w scenariuszu opartym na najlepszym szacowaniu (358 mln EUR dla centralnej szacunkowej liczby 166 500 nowych stowarzyszeń transgranicznych w ocenianych 15-letnich ramach czasowych). Zmniejszenie nadmiernych kosztów (kosztów stałych, np. kosztów administracyjnych i kosztów przestrzegania przepisów) w przypadku stowarzyszeń niekomercyjnych prowadzących działalność transgraniczną szacuje się na 770 mln EUR rocznie. W ocenianych 15-letnich ramach czasowych oszczędności kosztów mogłyby potencjalnie sięgać 8,5 mld EUR, co przyczyniłoby się do ogólnego zmniejszenia obciążeń regulacyjnych. W ocenie skutków dokonano również najlepszego oszacowania potencjalnych pośrednich korzyści gospodarczych: 157 000–176 000 dodatkowych stowarzyszeń prowadzących działalność transgraniczną, tworzących 64 000–71 000 miejsc pracy i wartość dodaną w wysokości 3,57–4 mld EUR, co odpowiada maksymalnemu potencjalnemu wykorzystaniu w 15-letnich ramach czasowych³⁰.

Jeśli chodzi o skutki społeczne, trudno było określić związek przyczynowy między dyrektywą upraszczającą przepisy regulacyjne i administracyjne dotyczące transgranicznej działalności stowarzyszeń niekomercyjnych a potencjalnymi skutkami społecznymi. Niemniej w ocenie skutków określono pośrednie, ale niemierzalne pozytywne skutki. W szczególności uważa się, że dyrektywa poprawi dostęp obywateli do sektorów oferujących usługi w państwach członkowskich (np. opieki zdrowotnej i usług społecznych, środowiskowej pracy socjalnej, kształcenia i szkolenia, służb zatrudnienia itp.) Będzie to sprzyjać dalszej konwergencji między poszczególnymi modelami oferowanymi w państwach członkowskich, prowadząc do ogólnej poprawy jakości takich usług w UE. Jeśli chodzi o prawa podstawowe, niniejsza

²⁹ Jak opisano w sekcji 6 i 7 sprawozdania z oceny skutków.

³⁰ Zob. sprawozdanie z oceny skutków, sekcja 6.3 „WS3: Stworzenie dodatkowej krajowej formy prawnej stowarzyszenia przeznaczonej na potrzeby transgranicznego członkostwa lub transgranicznych celów lub działań”, s. 64–67. Dalsze wyjaśnienia dotyczące obliczeń, których wynikiem są dane liczbowe przedstawione w sekcji 6.3 (oraz inne dane liczbowe przedstawione w kontekście oceny skutków towarzyszącej niniejszej inicjatywie ustawodawczej) można znaleźć w sekcjach 2, 6, 7 i 8 sprawozdania z oceny skutków oraz w załącznikach 3, 4 i 6 do sprawozdania z oceny skutków.

dyrektywa mogłaby również wzmocnić prawo do wolności zgromadzeń i stowarzyszania się w sposób niedyskryminujący, ponieważ stowarzyszenia niekomercyjne korzystające z nowych form prawnych byłyby traktowane w taki sam sposób jak stowarzyszenia niekomercyjne, które już istnieją w świetle przepisów krajowych. Zgodnie z wynikami badania źródeł wtórnych i konsultacji publicznych uważa się, że wariant strategiczny 3 – dzięki poprawie warunków działania stowarzyszeń niekomercyjnych na rynku wewnętrznym – będzie miał silny pozytywny wpływ na ochronę praw do wolności zgromadzeń i stowarzyszania się oraz wolność wypowiedzi i informacji stowarzyszeń niekomercyjnych i ich członków w UE.

Zasadniczo nie oczekuje się, że charakter i cele inicjatywy będą skutkować wymiernym bezpośrednim wpływem na środowisko. Patrząc na potencjalne korzyści pośrednie, oczekuje się, że preferowany wariant wywrze pozytywny wpływ dzięki poprawie pozycji i obecności stowarzyszeń niekomercyjnych prowadzących działalność transgraniczną i aktywnych w sferze ochrony środowiska i zmiany klimatu, jak promowanie różnorodności biologicznej, ochrona przyrody i walka ze zmianą klimatu.

Inicjatywa miałaby również pośredni wpływ gospodarczy na innowacje i konkurencję w sektorach krytycznych o dużym znaczeniu społecznym (np. opieka zdrowotna i usługi socjalne, praca socjalna, integracja zawodowa, usługi szkoleniowe i edukacyjne, służby zatrudnienia oraz badania i rozwój). Dzięki mniejszej liczbie barier dla stowarzyszeń niekomercyjnych na rynku wewnętrznym wzrośnie liczba usług i produktów oferowanych na rynkach krajowych, a także zwiększy się współpraca i konkurencja. Będzie to sprzyjać innowacyjności i jakości cen usług i towarów.

Wreszcie inicjatywa przyczynia się do osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju, a w szczególności wspiera cel zrównoważonego rozwoju 8 (Promować stabilny, zrównoważony i inkluzyjny wzrost gospodarczy, pełne i produktywne zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi) dzięki promowaniu tworzenia miejsc pracy oraz poprawie dostępu do możliwości gospodarczych, który jest równy i sprzyja włączeniu społecznemu. Przyczynia się ponadto do osiągnięcia celu zrównoważonego rozwoju 16 (Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje), wzmacniając społeczeństwo obywatelskie dzięki ochronie stowarzyszeń i innych podmiotów.

- **Prawa podstawowe**

Chociaż wniosek koncentruje się na funkcjonowaniu rynku wewnętrznego stowarzyszeń niekomercyjnych prowadzących działalność transgraniczną, będzie miał również pozytywny wpływ na ochronę i propagowanie praw podstawowych. Na przykład poprawa warunków działania stowarzyszeń niekomercyjnych na rynku wewnętrznym przyczyni się do poprawy korzystania z wolności wypowiedzi i informacji (art. 11 Karty) oraz wolności zgromadzania się i stowarzyszania się (art. 12 Karty) w UE. W rzeczywistości pozwoli to stowarzyszeniom niekomercyjnym o ambicjach transgranicznych na skuteczną ekspansję, co przyczyni się również do korzystania z praw podstawowych, z którymi te stowarzyszenia wiążą się w szerszym zakresie, dzięki wykorzystaniu bardziej zharmonizowanych ram prawnych, które nie pomijają specyfiki krajowej.

Z tego punktu widzenia niniejsza inicjatywa będzie miała pozytywny wpływ na umocnienie społeczeństwa obywatelskiego w UE i złagodzenie ogólnej tendencji do kurczenia się przestrzeni społeczeństwa obywatelskiego obserwowanej w Europie dzięki ułatwieniu transgranicznej działalności i mobilności stowarzyszeń niekomercyjnych oraz umożliwieniu im mobilizowania członków, wolontariuszy i grup interesu działających na rynku wewnętrznym. Inicjatywa ta ułatwiłaby stowarzyszeniom niekomercyjnym angażowanie się w działania w państwach członkowskich i umożliwiłaby im, po pierwsze, uwolnienie ich

potencjału gospodarczego, a po drugie, obniżenie progu udziału obywateli w stowarzyszeniach niekomercyjnych w całej Unii (jak wskazano w sekcji 4 sprawozdania z oceny skutków dotyczącej celów ogólnych). Ostatecznie inicjatywa będzie miała pośredni pozytywny wpływ na przestrzeń demokratyczną UE.

4. WPLYW NA BUDŻET

W ocenie skutków finansowych regulacji załączonej do niniejszego wniosku określono wpływ na zasoby budżetowe, ludzkie i administracyjne.

5. ELEMENTY FAKULTATYWNE

- **Plany wdrożenia i monitorowanie, ocena i sprawozdania**

Komisja będzie monitorować wdrożenie dyrektywy i co siedem lat składać sprawozdania Radzie i Parlamentowi Europejskiemu. Do celów monitorowania i sprawozdawczości Komisja dążyć będzie do uzyskania od kluczowych zainteresowanych stron informacji zwrotnych w sprawie wpływu wniosku, w tym zalet, wad i wszelkich praktycznych wyzwań związanych z wdrożeniem dla państw członkowskich i stowarzyszeń niekomercyjnych. Regularne przekazywanie informacji zwrotnych umożliwi również gromadzenie od państw członkowskich danych dotyczących europejskich stowarzyszeń transgranicznych zarejestrowanych na ich terytorium.

- **Dokumenty wyjaśniające (w przypadku dyrektyw)**

Aby zapewnić prawidłowe wdrożenie niniejszego wniosku, niezbędne są dokumenty wyjaśniające związek między jego elementami a odpowiednimi częściami krajowych instrumentów transpozycyjnych.

- **Szczegółowe objaśnienia poszczególnych przepisów wniosku**

Proponowana dyrektywa ustanawia środki koordynujące warunki zakładania i prowadzenia „europejskich stowarzyszeń transgranicznych” w celu ułatwienia skutecznego korzystania przez stowarzyszenia niekomercyjne z ich praw związanych ze swobodą przedsiębiorczości, swobodnym przepływem kapitału, swobodą świadczenia usług i korzystania z nich oraz swobodnym przepływem towarów na rynku wewnętrznym.

Zawiera ona następujące przepisy:

Rozdział 1 zawiera, po pierwsze, przepisy ogólne, takie jak przedmiot i zakres stosowania (art. 1) oraz definicje (art. 2). Po drugie, wyszczególnione są w nim cechy charakterystyczne europejskiego stowarzyszenia transgranicznego (art. 3) i zasady mające do niego zastosowanie (art. 4). Po trzecie, na jego podstawie europejskie stowarzyszenia transgraniczne zyskują osobowość prawną i zdolność do czynności prawnych oraz automatyczne uznawanie we wszystkich państwach członkowskich (art. 5). Po czwarte, ustanawia się w nim wspólne zasady dotyczące europejskich stowarzyszeń transgranicznych odnośnie do ich statutów (art. 6), zarządzania (art. 7) i członkostwa (art. 8).

W rozdziale 2 wymienione są prawa i niedozwolone ograniczenia dotyczące europejskich stowarzyszeń transgranicznych. Europejskie stowarzyszenie transgraniczne korzysta z zasad równego traktowania (art. 9) i niedyskryminacji (art. 10). Wszystkie decyzje dotyczące europejskiego stowarzyszenia transgranicznego podejmowane przez organy administracyjne w państwach członkowskich powinny podlegać kontroli sądowej (art. 11). Europejskie stowarzyszenie transgraniczne powinno zostać zarejestrowane tylko w jednym państwie członkowskim, aby uzyskać osobowość prawną i zdolność do czynności prawnych, i zarówno państwo członkowskie pochodzenia, jak i przyjmujące państwo członkowskie mogą zażądać

dodatkowych formalności jedynie z powodu nadrzędnych względów interesu publicznego (art. 12). Europejskie stowarzyszenie transgraniczne powinno mieć możliwość ubiegania się o finansowanie w państwie członkowskim lub państwach członkowskich, w których prowadzi działalność, i nie powinno być ograniczane co do możliwości zapewniania lub otrzymywania finansowania, chyba że ograniczenia takie są przewidziane prawem, uzasadnione względami nadrzędnego interesu publicznego, są odpowiednie do zapewnienia osiągnięcia zamierzonego celu i nie wykraczają poza to, co jest konieczne do jego osiągnięcia (art. 13). Europejskie stowarzyszenie transgraniczne powinno ponadto mieć możliwość świadczenia usług i korzystania z nich oraz zajmowania się handlem towarami (art. 14). Europejskie stowarzyszenie transgraniczne nie powinno ponadto podlegać pewnym ograniczeniom opartym na przykład na obywatelstwie jego członków (art. 15).

Rozdział 3 dotyczy zasad tworzenia oraz rejestracji europejskiego stowarzyszenia transgranicznego i składa się z dwóch części. Państwa członkowskie powinny zapewnić, aby europejskie stowarzyszenie transgraniczne było tworzone w drodze rejestracji oraz aby posiadało co najmniej trzech członków założycieli (art. 16). Rozdział ten zawiera również przepisy dotyczące krajowego przekształcania stowarzyszenia niekomercyjnego w europejskie stowarzyszenie transgraniczne (art. 17). Określone są w nim zasady składania wniosków o rejestrację (art. 18), a także procedura rejestracji (art. 19). Przewiduje się w nim, że państwa członkowskie powinny ustanowić rejestr do celów rejestracji europejskich stowarzyszeń transgranicznych (art. 20), oraz treść certyfikatu europejskiego stowarzyszenia transgranicznego (art. 21).

Rozdział 4 określa zasady dotyczące praw europejskiego stowarzyszenia transgranicznego do mobilności. Dotyczy to w szczególności możliwości przeniesienia przez europejskie stowarzyszenie transgraniczne siedziby statutowej bez skutku w postaci rozwiązania danego europejskiego stowarzyszenia transgranicznego (art. 22) oraz procedury przeniesienia siedziby statutowej stowarzyszenia (art. 23).

Rozdział 5 zawiera przepisy dotyczące rozwiązania europejskiego stowarzyszenia transgranicznego. Dokładniej rzecz ujmując, określone są w nim zasady dotyczące rozwiązania dobrowolnego (art. 24) i rozwiązania przymusowego (art. 27). Zapewniono w nim ponadto, że rozwiązanie europejskiego stowarzyszenia transgranicznego pociąga za sobą jego likwidację, która musi być zgodna z ograniczeniem braku podziału związanym z niedochodowym celem (art. 25).

Rozdział 6 zawiera przepisy dotyczące egzekwowania, współpracy i monitorowania przepisów zawartych we wniosku. Dotyczy to wyznaczenia właściwego organu odpowiedzialnego za wykonywanie obowiązków wynikających z niniejszego wniosku (art. 27); współpracy administracyjnej między właściwymi organami państw członkowskich oraz monitorowania przez Komisję korzystania z systemu wymiany informacji na rynku wewnętrznym (IMI) w kontekście tej współpracy (art. 28); przepisów dotyczących monitorowania i sprawozdawczości w zakresie tej proponowanej dyrektywy (art. 29).

W rozdziale 7 określone są przepisy końcowe umożliwiające Komisji przyjmowanie aktów wykonawczych (art. 30), dotyczące transpozycji niniejszego wniosku (art. 31) i jego wejścia w życie (art. 32), a także adresatów wniosku (art. 33).

Dyrektywie towarzyszy rozporządzenie, które ma charakter techniczny i zmienia rozporządzenie (UE) nr 1024/2012, którym ustanowiono system wymiany informacji na rynku wewnętrznym (IMI), w celu zapewnienia, aby właściwe organy państw członkowskich współpracowały i wymieniały informacje za pośrednictwem IMI, gdy stosują przepisy

krajowe wdrożone zgodnie z przepisami wniosku (art. 1). Zmienia ono również rozporządzenie (UE) 2018/1724³¹, którym ustanowiono jednolity portal cyfrowy, w celu zapewnienia, aby państwa członkowskie udostępniły online informacje istotne dla europejskich stowarzyszeń transgranicznych i stowarzyszeń niekomercyjnych oraz w celu ułatwienia wymiany dowodów między właściwymi organami w trakcie procedur dotyczących europejskich stowarzyszeń transgranicznych, jak określono w proponowanej dyrektywie (art. 2).

³¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1724 z dnia 2 października 2018 r. w sprawie utworzenia jednolitego portalu cyfrowego w celu zapewnienia dostępu do informacji, procedur oraz usług wsparcia i rozwiązywania problemów, a także zmieniające rozporządzenie (UE) nr 1024/2012 (Dz.U. L 295 z 21.11.2018, s. 1).

Wniosek

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

w sprawie europejskich stowarzyszeń transgranicznych

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 50 i 114,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego³²,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Zgodnie z art. 26 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej rynek wewnętrzny obejmuje obszar bez granic wewnętrznych, w którym jest zapewniony swobodny przepływ towarów, osób, usług i kapitału. Aby osiągnąć ten cel, w art. 50 TFUE stanowi, że Parlament Europejski i Rada uchwalają dyrektywy, aby zapewnić swobodę przedsiębiorczości w odniesieniu do konkretnego rodzaju działalności. Art. 114 TFUE stanowi ponadto, że Parlament Europejski i Rada przyjmują środki dotyczące zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich, które mają na celu ustanowienie i funkcjonowanie rynku wewnętrznego.
- (2) Zniesienie barier w rozwoju działalności stowarzyszeń niekomercyjnych we wszystkich państwach członkowskich ma zasadnicze znaczenie dla korzystania przez te stowarzyszenia ze swobody przedsiębiorczości, jak również z innych podstawowych wolności, takich jak swoboda dostarczania i otrzymywania kapitału oraz swoboda świadczenia usług i korzystania z nich na rynku wewnętrznym. Poprzez zbliżenie przepisów prawa krajowego, które mają wpływ na korzystanie z tych swobód, niniejsza dyrektywa służy osiągnięciu celu, jakim jest poprawa funkcjonowania rynku wewnętrznego. W ten sposób niniejsza dyrektywa będzie również służyć celom poprawy integracji europejskiej, promowania sprawiedliwości społecznej i dobrobytu obywateli UE oraz ułatwienia skutecznego korzystania z wolności zgromadzania się i stowarzyszania się w całej Unii.

³² Sygn. Opinii.

- (3) W dniu 17 lutego 2022 r. Parlament Europejski przyjął rezolucję zawierającą zalecenia dla Komisji w sprawie statutu europejskich stowarzyszeń transgranicznych i organizacji niekomercyjnych³³.
- (4) W dniu 9 grudnia 2021 r. Komisja Europejska przyjęła plan działania na rzecz gospodarki społecznej³⁴. W planie działania Komisja przedstawiła konkretne środki mające na celu umożliwienie podmiotom gospodarki społecznej rozpoczęcia działalności i zwiększenia skali działalności oraz zapewnienie większej widoczności gospodarki społecznej i jej potencjału. Parlament Europejski z zadowoleniem przyjął plan działania w rezolucji wydanej w dniu 6 lipca 2022 r.³⁵
- (5) W następstwie planu działania na rzecz gospodarki społecznej Komisja zaleciła konkretne środki wspierające gospodarkę społeczną, w której nad zysk przedkłada się ludzi, cele społeczne i środowiskowe. Wniosek dotyczący zalecenia Rady w sprawie opracowania warunków ramowych gospodarki społecznej z dnia 13 czerwca 2023 r.³⁶ zawiera zalecenia dla państw członkowskich dotyczące opracowania i wdrożenia strategii gospodarki społecznej. Tego samego dnia Komisja opublikowała również dwa dokumenty robocze służb Komisji, aby polepszyć zrozumienie odpowiednich przepisów podatkowych dotyczących podmiotów gospodarki społecznej³⁷ i transgranicznych darowizn na rzecz pożytku publicznego³⁸.
- (6) Spośród form prawnych dostępnych w trzecim sektorze i w gospodarce społecznej zdecydowana większość wybiera formę prawną stowarzyszenia niekomercyjnego. Oprócz przyczyniania się do realizacji celów Unii i osiągnięcia celów leżących w interesie publicznym, stowarzyszenia niekomercyjne wnoszą istotny wkład w rynek wewnętrzny, angażując się regularnie w szeroki zakres działań gospodarczych, na przykład oferując usługi w sektorach takich jak usługi socjalne i zdrowotne, komunikacja i informacja, rzecznictwo, kultura, ochrona środowiska, kształcenie, rekreacja, sport oraz wspieranie postępu naukowego i technologicznego. Jest tak w przypadku, gdy prowadzenie działalności gospodarczej jest główną działalnością lub celem stowarzyszenia niekomercyjnego, jak również w innych przypadkach.
- (7) W pełni funkcjonujący rynek wewnętrzny dla działalności stowarzyszeń niekomercyjnych jest niezbędny do wspierania wzrostu gospodarczego i społecznego we wszystkich państwach członkowskich. Obecnie bariery na rynku wewnętrznym uniemożliwiają stowarzyszeniom niekomercyjnym rozszerzenie działalności poza granice kraju, utrudniając tym samym skuteczne funkcjonowanie rynku wewnętrznego. Działanie na rzecz w pełni efektywnego rynku wewnętrznego wymaga

³³ Statut europejskich transgranicznych stowarzyszeń i organizacji nienastawionych na zysk. Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 17 lutego 2022 r. zawierająca zalecenia dla Komisji w sprawie statutu europejskich stowarzyszeń transgranicznych i organizacji niekomercyjnych (2020/2026(INL)) (2022/C 342/17) (Dz.U. C 342 z 6.9.2022, s. 225).

³⁴ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Budowanie gospodarki służącej ludziom: plan działania na rzecz gospodarki społecznej”, COM(2021) 778 final.

³⁵ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 6 lipca 2022 r. w sprawie planu działania UE na rzecz gospodarki społecznej (2021/2179(INI)).

³⁶ Zalecenie Rady w sprawie opracowania warunków ramowych gospodarki społecznej, COM(2023) 316 final.

³⁷ Dokument roboczy służb Komisji „Odpowiednie ramy podatkowe dla podmiotów gospodarki społecznej”, SWD(2023) 211 final.

³⁸ Dokument roboczy służb Komisji „Niedyskryminacyjne opodatkowanie organizacji charytatywnych i ich darczyńców: zasady wynikające z orzecznictwa UE”, SWD(2023) 212 final.

pełnej swobody przedsiębiorczości w odniesieniu do wszystkich rodzajów działalności, które przyczyniają się do osiągnięcia celów Unii.

- (8) Aby ustanowić prawdziwy rynek wewnętrzny dla działalności gospodarczej stowarzyszeń niekomercyjnych, należy znieść wszelkie nieuzasadnione ograniczenia swobody przedsiębiorczości, swobodnego przepływu usług, swobodnego przepływu towarów i swobodnego przepływu kapitału, które nadal obowiązują w prawie niektórych państw członkowskich. Ograniczenia te utrudniają stowarzyszeniom niekomercyjnym prowadzenie działalności transgranicznej, między innymi dlatego, że narzucają im szczególną konieczność przeznaczania zasobów na niepotrzebne działania administracyjne lub związane z przestrzeganiem przepisów, co ma szczególnie zniechęcający wpływ ze względu na ich charakter niekomercyjny.
- (9) Bariery te wynikają z niespójności w krajowych ramach prawnych państw członkowskich. Ramy prawne, w których stowarzyszenia niekomercyjne prowadzą swoją działalność w Unii, opierają się na prawie krajowym, bez harmonizacji na szczeblu unijnym. Obecnie osobowość prawna i zdolność do czynności prawnych stowarzyszeń niekomercyjnych nie są uznawane w sposób jednolity w całej Unii i często muszą rejestrować się one po raz drugi lub nawet tworzyć nowy podmiot prawny w celu prowadzenia działalności w państwie członkowskim innym niż to, w którym mają siedzibę. Podstawowe elementy dotyczące mobilności stowarzyszeń niekomercyjnych w Unii pozostają nieodpowiednio uregulowane, co skutkuje niejednoznacznością prawną w odniesieniu do wszystkich stowarzyszeń niekomercyjnych prowadzących działalność transgraniczną. Na przykład gdy stowarzyszenia niekomercyjne zamierzają przenieść swoją siedzibę statutową do nowego państwa członkowskiego, utrzymuje się niepewność co do przeniesienia siedziby. W szczególności brak możliwości przeniesienia siedziby statutowej bez przeprowadzenia likwidacji utrudnia stowarzyszeniom niekomercyjnym transgraniczne działanie, przenoszenie i restrukturyzację ponad granicami Unii. Przepisy krajowe są rozbieżne i często nie zapewniają jasnych rozwiązań i procedur w zakresie transgranicznej mobilności i działalności gospodarczej stowarzyszeń niekomercyjnych.
- (10) Możliwość skutecznego transgranicznego dostępu i przekazywania funduszy i kapitału jest niezbędna w celu ułatwienia działalności stowarzyszeń niekomercyjnych na rynku wewnętrznym. Obejmuje to wynagrodzenie za działalność gospodarczą, ale także darowizny, spadki lub inne formy finansowania. Różne ramy regulacyjne i istniejące w państwach członkowskich ograniczenia dotyczące przyjmowania, pozyskiwania i otrzymywania darowizn oraz podobnych wkładów w dowolnej formie powodują rozdrobnienie rynku wewnętrznego i stanowią barierę w jego funkcjonowaniu.
- (11) Przepisy niektórych państw członkowskich nakładają ponadto wymogi dotyczące obywatelstwa lub legalnego pobytu na członków stowarzyszeń niekomercyjnych lub członków organów wykonawczych takich stowarzyszeń niekomercyjnych. Takie wymogi należy wyeliminować w celu ochrony swobody przedsiębiorczości i wolności zrzeszania się obywateli UE.
- (12) Wolność zrzeszania się ma kluczowe znaczenie dla funkcjonowania demokracji, ponieważ stanowi niezbędny warunek korzystania przez jednostki z innych praw podstawowych, w tym prawa do wolności wypowiedzi i informacji. Jak uznano w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej i w Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (EKPC), wolność zrzeszania się jest prawem podstawowym.

- (13) Konieczne jest zatem wprowadzenie zharmonizowanych przepisów ułatwiających prowadzenie transgranicznej działalności stowarzyszeń niekomercyjnych. Istniejące przepisy krajowe dotyczące stowarzyszeń transgranicznych powinny zostać zharmonizowane, tak aby umożliwić tym stowarzyszeniom niekomercyjnym przyjęcie formy prawnej mającej na celu konkretnie ułatwienie prowadzenia działalności w wymiarze transgranicznym. Ta forma prawna powinna być przewidziana w krajowych porządkach prawnych państw członkowskich przez dostosowanie ich odpowiednich przepisów dotyczących stowarzyszeń niekomercyjnych. Ta forma prawna, określana jako „europejskie stowarzyszenie transgraniczne”, powinna być automatycznie uznawana przez wszystkie państwa członkowskie i umożliwi stowarzyszeniom niekomercyjnym przezwyciężenie przeszkód, z którymi borykają się na rynku wewnętrznym, przy jednoczesnym poszanowaniu tradycji państw członkowskich w zakresie stowarzyszeń niekomercyjnych.
- (14) Umożliwienie stowarzyszeniom niekomercyjnym korzystanie w pełni ze swobody przedsiębiorczości w Unii dzięki jednolitej rejestracji ważnej w całej Unii i automatycznemu uznaniu ich osobowości prawnej jest ponadto bezpośrednio związane z funkcjonowaniem rynku wewnętrznego i możliwościami pełnego korzystania z praw wynikających z tej swobody oraz do tego niezbędne.
- (15) Związkom zawodowym i ich stowarzyszeniom nie należy zezwalać na ustanawianie europejskich stowarzyszeń transgranicznych, ponieważ związki te mają szczególny status w prawie krajowym.
- (16) Partiom politycznym i stowarzyszeniom partii politycznych również nie należy zezwalać na tworzenie europejskich stowarzyszeń transgranicznych, ponieważ mają one szczególny status w prawie krajowym i prawie Unii, jak określono w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 1141/2014³⁹.
- (17) Kościoły i inne organizacje religijne oraz organizacje światopoglądowe lub niewyznaniowe w rozumieniu art. 17 TFUE, a także stowarzyszenia tych podmiotów, również nie powinny mieć możliwości ustanowienia europejskiego stowarzyszenia transgranicznego ze względu na brak kompetencji Unii w zakresie regulowania ich statusu oraz ze względu na ich szczególny status w prawie krajowym.
- (18) Ustanowienie europejskiego stowarzyszenia transgranicznego powinno być wynikiem porozumienia między osobami fizycznymi będącymi obywatelami Unii lub legalnie przebywającymi obywatelami państw trzecich lub podmiotami prawnymi mającymi siedzibę w Unii, z wyjątkiem osób, które zostały skazane za przestępstwa związane z praniem pieniędzy, powiązane przestępstwa źródłowe⁴⁰ lub finansowanie terroryzmu lub podlegają środkom zakazującym im działalności w państwie członkowskim z tych samych powodów. Z uwagi na niedochodowy cel europejskiego stowarzyszenia transgranicznego, jeżeli stowarzyszenie to tworzą osoby prawne, cel działalności tych osób również powinien być niedochodowy.
- (19) Niedochodowy cel europejskiego stowarzyszenia transgranicznego powinien oznaczać, że gdy zysk jest generowany w ramach działalności gospodarczej, powinien być wykorzystywany wyłącznie do osiągnięcia celów stowarzyszenia określonych

³⁹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 1141/2014 z dnia 22 października 2014 r. w sprawie statusu i finansowania europejskich partii politycznych i europejskich fundacji politycznych (Dz.U. L 317 z 4.11.2014, s. 1).

⁴⁰ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1673 z dnia 23 października 2018 r. w sprawie zwalczania prania pieniędzy za pomocą środków prawnych, Dz.U. L 284 z 12.11.2018, s. 22.

w jego statucie i nie może być rozdzielany. W związku z tym powinna istnieć blokada aktywów, co oznacza, że nie może mieć miejsca żadna dystrybucja aktywów na rzecz członków, nawet w przypadku rozwiązania. W tym ostatnim przypadku pozostałe aktywa powinny zostać przeniesione w sposób bezinteresowny, np. na inne stowarzyszenia niekomercyjne, które mają ten sam cel.

- (20) W społeczeństwie opartym na pluralizmie, niedyskryminacji, tolerancji, sprawiedliwości, solidarności oraz równości kobiet i mężczyzn europejskie stowarzyszenia transgraniczne powinny dążyć do osiągnięcia celów zgodnych z wartościami zapisanymi w art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej („Traktat UE”), takimi jak poszanowanie godności osoby ludzkiej, wolności, demokracji, równości, państwa prawnego, jak również poszanowania praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości. Nie powinno być możliwe ponadto wykorzystywanie europejskich stowarzyszeń transgranicznych do finansowania terroryzmu, uchylania się od opodatkowania, unikania opodatkowania, prania pieniędzy lub jakichkolwiek przestępstw lub do celów niezgodnych z prawem.
- (21) Transgraniczny element europejskiego stowarzyszenia transgranicznego ma kluczowe znaczenie. W związku z tym europejskie stowarzyszenie transgraniczne powinno prowadzić co najmniej część swojej działalności transgranicznej w Unii, w co najmniej dwóch państwach członkowskich, oraz mieć członków założycieli mających powiązania z co najmniej dwoma państwami członkowskimi na podstawie obywatelstwa lub miejsca pobytu w przypadku osób fizycznych lub na podstawie lokalizacji ich siedziby statutowej w przypadku podmiotów prawnych, lub mieć taki cel zapisany w swoim statucie.
- (22) Aby zapewnić spełnianie przez europejskie stowarzyszenie transgraniczne celów leżących u podstaw ich utworzenia, stopień harmonizacji cech i praw europejskiego stowarzyszenia transgranicznego powinien być proporcjonalny do skali i zakresu zidentyfikowanych problemów, z którymi borykają się stowarzyszenia niekomercyjne podczas prowadzenia działalności transgranicznej.
- (23) Harmonizacja w całej Unii kluczowych cech osobowości prawnej i zdolności prawnej europejskich stowarzyszeń transgranicznych oraz ich automatycznego uznawania we wszystkich państwach członkowskich, a także procedury rejestracji, bez ustanawiania przez państwa członkowskie rozbieżnych przepisów dotyczących tych kwestii, jest podstawą zapewnienia równych warunków działania wszystkim europejskim stowarzyszeniom transgranicznym. Aspekty działalności europejskich stowarzyszeń transgranicznych, które nie są zharmonizowane niniejszą dyrektywą, powinny być regulowane przepisami krajowymi mającymi zastosowanie do najbardziej podobnego rodzaju stowarzyszenia niekomercyjnego w prawie krajowym. Podmioty takie, niezależnie od ich nazwy w krajowym porządku prawnym, powinny w każdym przypadku opierać się na członkostwie, mieć niedochodowy cel i mieć osobowość prawną. Aby zapewnić przejrzystość i pewność prawa, państwa członkowskie powinny powiadomić Komisję o tych przepisach.
- (24) Aby zapewnić państwom członkowskim odpowiednie narzędzia do zwalczania finansowania terroryzmu i zapewnić przejrzystość niektórych przepływów kapitału, przepisy mające zastosowanie do europejskich stowarzyszeń transgranicznych na mocy niniejszej dyrektywy powinny pozostawać bez uszczerbku dla przyjmowanych przez państwa członkowskie środków służących zapobieganiu niewłaściwemu wykorzystywaniu stowarzyszeń niekomercyjnych do celów porządku publicznego

i bezpieczeństwa publicznego oraz zapewnienia przejrzystości niektórych przepływów kapitału, gdy wymaga tego prawo Unii lub prawo krajowe zgodne z prawem Unii.

- (25) Aby usunąć bariery prawne i administracyjne dla stowarzyszeń niekomercyjnych działających w więcej niż jednym państwie członkowskim oraz zapewnić funkcjonowanie rynku wewnętrznego, wszystkie państwa członkowskie powinny automatycznie uznawać osobowość prawną i zdolność do czynności prawnych europejskiego stowarzyszenia transgranicznego. Ta osobowość prawna i zdolność do czynności prawnych powinny zostać przyznane po rejestracji europejskiego stowarzyszenia transgranicznego w państwie członkowskim.
- (26) Europejskie stowarzyszenia transgraniczne powinny mieć możliwość swobodnego decydowania o swoich zasadach działania. Wszelkie ograniczenia tej swobody nałożone przez państwo członkowskie powinny być stosowane w sposób ogólny i niedyskryminacyjny, przewidziany prawem, uzasadniony nadrzędnymi względami interesu publicznego oraz być odpowiednie do zapewnienia osiągnięcia zamierzonego celu i nie wykraczać poza to, co jest konieczne do jego osiągnięcia.
- (27) Art. 52, 62 i 65 TFUE oraz odpowiednie orzecznictwo mają również zastosowanie do europejskich stowarzyszeń transgranicznych. Artykuły te przewidują uzasadnienie środków ograniczających swobodę przedsiębiorczości, swobodę świadczenia usług i swobodny przepływ kapitału względami porządku publicznego, bezpieczeństwa publicznego i zdrowia publicznego. Pojęcie „nadrzędnych względów interesu publicznego”, do którego odwołują się niektóre przepisy niniejszej dyrektywy, zostało ponadto rozwinięte przez Trybunał Sprawiedliwości w jego orzecznictwie. Środki wdrażane przez państwa członkowskie, które mogą utrudnić lub uczynić mniej atrakcyjnym korzystanie z tych swobód wynikających z Traktatu, powinny być dozwolone tylko wtedy, gdy mogą być uzasadnione celami wymienionymi w Traktacie lub nadrzędnymi względami interesu publicznego uznanymi w prawie Unii. Chociaż nie istnieje wyczerpująca definicja, Trybunał Sprawiedliwości uznał, że uzasadnienie to jest możliwe z różnych względów, takich jak porządek publiczny, bezpieczeństwo publiczne i zdrowie publiczne, utrzymanie porządku w społeczeństwie, cele polityki społecznej, ochrona usługobiorców, ochrona konsumentów, ochrona pracowników, o ile spełnione są pozostałe warunki. W każdym razie takie środki muszą być odpowiednie do zapewnienia osiągnięcia danego celu i nie mogą wykraczać poza to, co jest konieczne do jego osiągnięcia.
- (28) Aby zapewnić wspólne i odpowiednie podejście do zarządzania w całej Unii, europejskie stowarzyszenia transgraniczne powinny obejmować organ decyzyjny oznaczający organ, który zrzesza wszystkich członków, w niektórych państwach członkowskich tradycyjnie określany jako zgromadzenie ogólne lub walne zgromadzenie. Europejskie stowarzyszenia transgraniczne powinny również obejmować organ wykonawczy, który w niektórych państwach członkowskich jest tradycyjnie określany jako komitet wykonawczy lub zarząd; organ wykonawczy powinien być odpowiedzialny za administrowanie, zarządzanie i prowadzenie europejskiego stowarzyszenia transgranicznego. Powinien on również zapewniać zgodność ze statutem europejskiego stowarzyszenia transgranicznego i zobowiązaniami prawnymi, a także reprezentować stowarzyszenie w kontaktach z osobami trzecimi i w postępowaniach sądowych. W skład organu wykonawczego europejskiego stowarzyszenia transgranicznego powinny wchodzić co najmniej trzy osoby, czy to osoby fizyczne, czy prawne, za pośrednictwem ich przedstawicieli.

- (29) W celu zapewnienia, aby europejskie stowarzyszenia transgraniczne były w stanie skutecznie wykonywać swoją działalność, oraz w celu zapewnienia równego traktowania stowarzyszeń niekomercyjnych w prawie krajowym, europejskie stowarzyszenia transgraniczne nie powinny być traktowane mniej przychylnie niż najbardziej podobne stowarzyszenia niekomercyjne w krajowym porządku prawnym państwa członkowskiego pochodzenia, w którym to stowarzyszenie działa.
- (30) Zgodnie z zasadą niedyskryminacji i w celu zapewnienia wolności zrzeszania się, przy wdrażaniu i stosowaniu niniejszej dyrektywy nie powinna mieć miejsca dyskryminacja jakiegokolwiek grupy lub osoby z jakiegokolwiek względu, takiego jak: urodzenie, wiek, kolor skóry, płeć i płeć społeczno-kulturowa, orientacja seksualna, tożsamość płciowa, stan zdrowia, status imigranta lub rezydenta, cechy genetyczne, język, pochodzenie narodowe, etniczne lub społeczne, poglądy polityczne lub inne, przynależność do mniejszości narodowej, niepełnosprawność ruchowa lub zaburzenie psychiczne, majątek, rasa, religia lub światopogląd czy inny status.
- (31) Aby ułatwić współpracę między państwami członkowskimi oraz między państwami członkowskimi a Komisją, państwa członkowskie powinny wyznaczyć właściwy organ odpowiedzialny za stosowanie przepisu transponującego niniejszą dyrektywę („właściwy organ”). Komisja powinna opublikować wykaz właściwych organów. Aby uzyskać wyczerpujące informacje dotyczące prawnej kwalifikacji europejskich stowarzyszeń transgranicznych w państwach członkowskich, państwa członkowskie powinny – w stosownych przypadkach – powiadomić Komisję o nazwach i zadaniach odpowiednich organów, innych niż właściwe organy, ustanowionych lub wyznaczonych do celów przepisów krajowych mających zastosowanie do najbardziej podobnego stowarzyszenia niekomercyjnego w prawie krajowym.
- (32) Zgodnie z prawem do skutecznego środka prawnego i dostępu do bezstronnego sądu, określonym w art. 47 Karty praw podstawowych i art. 13 EKPC, decyzje podejmowane przez właściwe organy w ramach stosowania przepisów krajowych wdrażających niniejszą dyrektywę powinny podlegać kontroli sądowej. Taka kontrola sądowa powinna być dostępna dla europejskich stowarzyszeń transgranicznych, jak również dla wszelkich innych osób fizycznych lub prawnych w odniesieniu do podejmowanych przez właściwe organy decyzji dotyczących europejskich stowarzyszeń transgranicznych, w tym w przypadku zaniechania działania. Prawo do kontroli sądowej obejmuje prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy w rozsądnym terminie przez niezawisły i bezstronny sąd ustanowiony uprzednio na mocy ustawy zgodnie z prawem krajowym danego państwa członkowskiego zgodnie z art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej.
- (33) Ze względu na niedochodowy cel europejskie stowarzyszenia transgraniczne powinny mieć możliwość ubiegania się o finansowanie ze źródeł publicznych lub prywatnych w państwie członkowskim lub państwach członkowskich, w których prowadzą działalność, na niedyskryminujących zasadach. Nie należy ograniczać prawa europejskiego stowarzyszenia transgranicznego do otrzymywania i zapewniania finansowania, chyba że ograniczenie jest określone przez prawo, uzasadnione nadrzędnymi względami interesu publicznego i odpowiednie do zapewnienia osiągnięcia zamierzonego celu, nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tego celu, oraz jest zgodne z prawem Unii.
- (34) W celu zapewnienia, aby europejskie stowarzyszenia transgraniczne w pełni korzystały z rynku wewnętrznego, europejskie stowarzyszenia transgraniczne powinny mieć możliwość świadczenia usług i korzystania z nich, a także angażowania się

w handel towarami bez ingerencji ze strony państw członkowskich. Ograniczenia powinny być dozwolone tylko wtedy, gdy są przewidziane prawem, uzasadnione nadrzędnymi względami interesu ogólnego, odpowiednie do zapewnienia osiągnięcia zamierzonego celu i nie wykraczają poza to, co jest konieczne do jego osiągnięcia. Nie powinno to mieć wpływu na przepisy innych aktów Unii. Powinno to obejmować przepisy aktów Unii wzmacniających podstawowe wolności, takie jak przepisy określone w dyrektywie 2006/123/WE Parlamentu Europejskiego i Rady⁴¹, która gwarantuje swobodę przedsiębiorczości i swobodę świadczenia usług, a także przepisy innych aktów Unii regulujących określoną działalność gospodarczą prowadzoną przez europejskie stowarzyszenia transgraniczne.

- (35) Aby ustanowić prawdziwy rynek wewnętrzny dla stowarzyszeń niekomercyjnych, konieczne jest zniesienie pewnych ograniczeń swobody przedsiębiorczości, swobodnego przepływu usług i swobodnego przepływu kapitału, które nadal obowiązują w prawie niektórych państw członkowskich. W związku z tym państwa członkowskie nie powinny nakładać żadnych wymogów dyskryminujących ze względu na obywatelstwo członków europejskiego stowarzyszenia transgranicznego lub jego organu wykonawczego, z wyjątkiem przypadków przewidzianych w niniejszej dyrektywie. Państwa członkowskie nie powinny również przewidywać żadnego wymogu fizycznej obecności członków do celów ważności posiedzenia. Aby umożliwić europejskim stowarzyszeniom transgranicznym korzystanie w pełni z dobrodziejstw rynku wewnętrznego, państwa członkowskie nie powinny wymagać, aby siedziba statutowa europejskiego stowarzyszenia transgranicznego znajdowała się w tym samym państwie członkowskim, co jego zarząd lub główne miejsce prowadzenia działalności. Państwa członkowskie nie powinny również nakładać ogólnego zakazu prowadzenia działalności gospodarczej przez europejskie stowarzyszenia transgraniczne ani zezwalać im na prowadzenie działalności gospodarczej wyłącznie wówczas, gdy jest ona związana z celem określonym w statucie stowarzyszenia.
- (36) Rejestracja europejskiego stowarzyszenia transgranicznego powinna mieć charakter konstytutywny dla tego stowarzyszenia. Aby zarejestrować europejskie stowarzyszenie transgraniczne, powinno mieć ono co najmniej trzech członków założycieli. Zarówno podmioty prawne o niedochodowym celu mające siedzibę w Unii, jak i osoby fizyczne będące obywatelami Unii lub legalnie przebywające na terytorium Unii powinny mieć możliwość bycia członkami założycielami europejskiego stowarzyszenia transgranicznego. Stowarzyszenia niekomercyjne powinny mieć również możliwość przekształcenia się w europejskie stowarzyszenie transgraniczne w tym samym państwie członkowskim.
- (37) W celu zapewnienia, aby europejskie stowarzyszenia transgraniczne miały możliwość prowadzenia działalności transgranicznej zgodnie z zasadą proporcjonalności, powinny one być zobowiązane do zarejestrowania się tylko raz w państwie członkowskim pochodzenia w celu uzyskania osobowości prawnej i zdolności do czynności prawnych. Aby zapewnić automatyczne uznawanie tej rejestracji w całej Unii, konieczna jest harmonizacja procedury rejestracji. Dotyczy to w szczególności dokumentów i informacji wymaganych do złożenia wniosku o rejestrację europejskiego stowarzyszenia transgranicznego, a także kontroli, które należy przeprowadzić.

⁴¹ Dyrektywa 2006/123/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. dotycząca usług na rynku wewnętrznym (Dz.U. L 376 z 27.12.2006, s. 36).

- (38) Państwa członkowskie powinny być uprawnione do wymagania od zarejestrowanego europejskiego stowarzyszenia transgranicznego złożenia oświadczenia, dostarczenia informacji, wystąpienia z wnioskiem o zezwolenie lub uzyskania takiego zezwolenia na prowadzenie określonej działalności tylko wtedy, gdy takie wymogi są (i) stosowane w sposób ogólny i niedyskryminacyjny, (ii) przewidziane prawem, (iii) uzasadnione nadrzędnymi względami interesu publicznego, (iv) odpowiednie do zapewnienia osiągnięcia zamierzonego celu i nie wykraczają poza to, co jest konieczne do jego osiągnięcia. Takie wymogi mogą być związane na przykład ze specyfiką niektórych sektorów takich jak opieka zdrowotna. W przypadku gdy państwa członkowskie przewidują takie dodatkowe procedury, informacje te powinny być podawane do wiadomości publicznej, aby zapewnić europejskiemu stowarzyszeniu transgranicznemu możliwość spełnienia tych wymogów.
- (39) Aby zapobiec oszustwom, ważne jest, aby państwa członkowskie weryfikowały tożsamość członków założycieli i przedstawicieli prawnych europejskiego stowarzyszenia transgranicznego. Weryfikacja tożsamości jest szczególnie istotna, jeżeli wniosek o rejestrację jest składany drogą elektroniczną. Ze względu na różnorodność praktyk w państwach członkowskich konkretne metody weryfikacji tożsamości powinny pozostać w gestii danego państwa członkowskiego.
- (40) W kontekście poszanowania swobody przedsiębiorczości i zrzeszania się należy odmówić rejestracji europejskiego stowarzyszenia transgranicznego w przypadku niespełnienia formalnych wymogów rejestracji określonych w niniejszej dyrektywie, jeżeli wniosek nie jest kompletny lub jeżeli cele opisane w statucie są sprzeczne z prawem Unii lub prawem krajowym zgodnym z prawem Unii. Rejestrację należy ponadto odrzucić, jeżeli wniosek nie spełnia podstawowych wymogów określonych w niniejszej dyrektywie w odniesieniu do europejskiego stowarzyszenia transgranicznego, mianowicie niedochodowego celu, minimalnej liczby członków założycieli i elementu transgranicznego pod względem działalności w co najmniej dwóch państwach członkowskich oraz członków założycieli powiązanych z co najmniej dwoma państwami członkowskimi. Wszelkie odmowy rejestracji europejskiego stowarzyszenia transgranicznego powinny być sporządzone na piśmie i należycie uzasadnione przez właściwy organ.
- (41) Państwa członkowskie powinny być zobowiązane do ustanowienia rejestru do celów rejestracji oraz prowadzenia i publikowania informacji dotyczących europejskich stowarzyszeń transgranicznych. Rejestr ten powinien zawierać informacje dotyczące europejskich stowarzyszeń transgranicznych i przedłożonych dokumentów. Ponieważ informacje przechowywane w rejestrze mogą ulec dezaktualizacji, państwa członkowskie powinny zapewnić, aby europejskie stowarzyszenie transgraniczne powiadamiało właściwy organ o wszelkich zmianach informacji dotyczących europejskich stowarzyszeń transgranicznych oraz aby informacje przechowywane w rejestrze były aktualizowane. Państwa członkowskie powinny mieć możliwość korzystania z istniejących rejestrów krajowych do celów niniejszej dyrektywy. W celu zapewnienia przejrzystości, zwłaszcza dla członków europejskiego stowarzyszenia transgranicznego i jego wierzycieli, w stosownych przypadkach certyfikat, likwidacja i rozwiązanie europejskiego stowarzyszenia transgranicznego są informacjami, które powinny być podawane do wiadomości publicznej przez okres nie dłuższy niż sześć miesięcy po rozwiązaniu europejskiego stowarzyszenia transgranicznego. Rozwiązania interoperacyjne opracowane w ramach wdrażania wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego środki na rzecz zapewnienia wysokiego poziomu interoperacyjności sektora publicznego w całej

Unii⁴² mogą dodatkowo wspierać państwa członkowskie w dążeniu do transgranicznej interoperacyjności ich rejestrów. Aby zapewnić dostępność informacji o istnieniu europejskiego stowarzyszenia transgranicznego nawet po jego rozwiązaniu, wszystkie dane zatrzymywane i przechowywane w rejestrze powinny być przechowywane przez dwa lata po rozwiązaniu.

- (42) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679⁴³ i (UE) 2018/1725⁴⁴ mają zastosowanie do przetwarzania danych osobowych prowadzonego w ramach niniejszej dyrektywy, w tym do przetwarzania danych osobowych w celu prowadzenia krajowego rejestru lub rejestrów dotyczących europejskich stowarzyszeń transgranicznych i ich przedstawicieli prawnych, dostępu do danych osobowych w takich rejestrach i wymiany danych osobowych w kontekście współpracy administracyjnej i wzajemnej pomocy między państwami członkowskimi na mocy niniejszej dyrektywy, w stosownych przypadkach za pośrednictwem systemu wymiany informacji na rynku wewnętrznym (IMI) ustanowionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1024/2012⁴⁵, a także prowadzenia rejestrów zgodnie z niniejszą dyrektywą.
- (43) Aby umożliwić europejskim stowarzyszeniom transgranicznym czerpanie pełnych korzyści z rynku wewnętrznego oraz biorąc pod uwagę, że prawa do mobilności są bezpośrednio związane z funkcjonowaniem rynku wewnętrznego i niezbędne do jego funkcjonowania, stowarzyszenia te powinny mieć możliwość przeniesienia siedziby statutowej z jednego państwa członkowskiego do innego. Takie przeniesienie siedziby statutowej nie powinno skutkować rozwiązaniem europejskiego stowarzyszenia transgranicznego w państwie członkowskim pochodzenia ani utworzeniem nowego podmiotu prawnego w nowym państwie członkowskim pochodzenia ani wpływać na aktywa lub zobowiązania, w tym postanowienia zawarte w umowach, lub kredyty, prawa lub obowiązki europejskiego stowarzyszenia transgranicznego istniejące przed przeniesieniem. W przypadku mobilności państwa członkowskie powinny zapewnić ochronę ewentualnych interesów wierzycieli europejskiego stowarzyszenia transgranicznego. Aby zapewnić ochronę pracowników europejskich stowarzyszeń transgranicznych, stowarzyszenia te powinny być zobowiązane do informowania pracowników o każdym proponowanym przeniesieniu w odpowiednim czasie i do umożliwienia im przeanalizowania planu takiego przeniesienia. Zastosowanie mogą mieć również inne przepisy prawa unijnego i krajowego dotyczące ochrony pracowników, takie jak dyrektywa 2002/14/WE Parlamentu Europejskiego i Rady⁴⁶.

⁴² COM(2022) 720.

⁴³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1).

⁴⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725 z dnia 23 października 2018 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii i swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia rozporządzenia (WE) nr 45/2001 i decyzji nr 1247/2002/WE (Dz.U. L 295 z 21.11.2018, s. 39).

⁴⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1024/2012 z dnia 25 października 2012 r. w sprawie współpracy administracyjnej za pośrednictwem systemu wymiany informacji na rynku wewnętrznym i uchylające decyzję Komisji 2008/49/WE (Dz.U. L 316 z 14.11.2012, s. 1).

⁴⁶ Dyrektywa 2002/14/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 marca 2002 r. ustanawiająca ogólne ramowe warunki informowania i przeprowadzania konsultacji z pracownikami we Wspólnocie Europejskiej – Wspólna deklaracja Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji w sprawie reprezentacji pracowniczej (Dz.U. L 80 z 23.3.2002, s. 39).

- (44) W celu zharmonizowania procedury przenoszenia siedziby statutowej europejskiego stowarzyszenia transgranicznego państwa członkowskie powinny zapewnić, aby decyzja o przeniesieniu siedziby statutowej była podejmowana przez organ decyzyjny danego stowarzyszenia. Europejskie stowarzyszenie transgraniczne powinno przedłożyć wniosek wraz z odpowiednimi dokumentami właściwemu organowi państwa członkowskiego, do którego ma nastąpić przeniesienie, i jednocześnie poinformować o tym właściwy organ swojego państwa członkowskiego pochodzenia przy składaniu wniosku o przeniesienie. W stosownych przypadkach proponowany statut europejskiego stowarzyszenia transgranicznego powinien zostać zmieniony zgodnie z wymogami prawa krajowego państwa członkowskiego, do którego stowarzyszenie zamierza się przenieść. Po przeniesieniu siedziby statutowej europejskie stowarzyszenie transgraniczne staje się europejskim stowarzyszeniem transgranicznym na mocy prawa krajowego nowego państwa członkowskiego pochodzenia. Ta zmiana prawa właściwego wynikająca z przeniesienia siedziby statutowej nie powinna, w celu uniknięcia powielania, prowadzić do weryfikacji przez właściwy organ nowego państwa członkowskiego pochodzenia jakichkolwiek elementów już zweryfikowanych podczas rejestracji w poprzednim państwie członkowskim i zharmonizowanych niniejszą dyrektywą. Właściwy organ państwa członkowskiego, do którego europejskie stowarzyszenie transgraniczne zamierza przenieść siedzibę statutową, powinien odrzucić wniosek o przeniesienie jedynie w przypadku, gdy nie są spełnione wymogi określone w prawie krajowym transponującym niniejszą dyrektywę, i nie powinien odrzucać go z innych powodów. W szczególności właściwy organ nie powinien odrzucić wniosku ze względu na niespełnienie wymogów przewidzianych w jego prawie krajowym, które nie mogło stanowić podstawy do odrzucenia rejestracji zgodnie z art. 19. Aby ułatwić przeniesienie statutowej siedziby europejskiego stowarzyszenia transgranicznego na rynku wewnętrznym, właściwy organ nowego państwa członkowskiego pochodzenia powinien wydać zaktualizowany certyfikat zgodnie z art. 21 ust. 2, dostosowując niepowtarzalny numer rejestracyjny i dwuliterowy kod kraju państwa członkowskiego, do którego przeniesiono siedzibę europejskiego stowarzyszenia transgranicznego, oraz adres pocztowy siedziby statutowej, a także, w stosownych przypadkach, wszelkie inne elementy.
- (45) Zgodnie z wolnością zgromadzania się i stowarzyszania się europejskie stowarzyszenie transgraniczne należy rozwiązać wyłącznie na mocy decyzji jej członków lub w drodze decyzji właściwego organu państwa członkowskiego pochodzenia. W przypadku gdy rozwiązanie europejskiego stowarzyszenia transgranicznego jest następstwem decyzji jego członków, decyzja ta powinna zostać podjęta większością dwóch trzecich oddanych głosów, reprezentujących co najmniej połowę wszystkich członków podczas nadzwyczajnego posiedzenia. Rozwiązanie europejskiego stowarzyszenia transgranicznego może mieć charakter przymusowy i nastąpić na mocy decyzji właściwego organu państwa członkowskiego pochodzenia europejskiego stowarzyszenia transgranicznego w ostateczności, tylko wtedy, gdy stowarzyszenie to nie respektuje swojego niedochodowego celu, gdy jego działalność stanowi zagrożenie dla porządku publicznego lub gdy członkowie organu wykonawczego stowarzyszenia zostali skazani za szczególnie poważne przestępstwo lub samo europejskie stowarzyszenie transgraniczne zostało skazane za przestępstwo, jeżeli prawo krajowe dopuszcza taką możliwość. W takim przypadku właściwy organ powinien powiadomić europejskie stowarzyszenie transgraniczne o swoich zastrzeżeniach i wysłuchać je, aby umożliwić mu udzielenie odpowiedzi.

- (46) Rozwiązanie europejskiego stowarzyszenia transgranicznego powinno pociągać za sobą jego likwidację. Likwidacja europejskiego stowarzyszenia transgranicznego powinna być zgodna z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/848 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie postępowania upadłościowego (EIR 2105)⁴⁷, które wymaga, aby prawem właściwym dla postępowania upadłościowego i jego skutków było prawo państwa członkowskiego, na którego terytorium takie postępowanie zostało wszczęte. Zgodnie z niedochodowym celem europejskiego stowarzyszenia transgranicznego wszelkie aktywa rozwiązanego europejskiego stowarzyszenia transgranicznego należy przekazać nienastawionemu na zys podmiotowi prowadzącemu działalność podobną do działalności rozwiązanego europejskiego stowarzyszenia transgranicznego lub przekazać władzom lokalnym, które powinny wykorzystać je do celów działalności podobnej do działalności prowadzonej przez rozwiązane europejskie stowarzyszenie transgraniczne.
- (47) Aby umożliwić europejskiemu stowarzyszeniu transgranicznemu udowodnienie, że zarejestrowało się ono w danym państwie członkowskim, a także aby jeszcze bardziej ułatwić procedury transgraniczne oraz uprościć i ograniczyć formalności, właściwe organy powinny, jako ostatni etap procesu rejestracji, wydać certyfikat („certyfikat europejskiego stowarzyszenia transgranicznego”), który zawiera podstawowe informacje dotyczące rejestracji, w tym nazwę europejskiego stowarzyszenia transgranicznego, adres jego siedziby statutowej oraz imiona i nazwiska przedstawicieli prawnych. Aby ułatwić korzystanie z tego certyfikatu w różnych państwach członkowskich bez dodatkowych dostosowań lub kosztów przestrzegania przepisów, Komisja powinna ustanowić standardowy wzór dostępny we wszystkich językach Unii. W związku z tym, w celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania niniejszego aktu, należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze do opracowania standardowego wzoru, w tym w odniesieniu do specyfikacji technicznych wzoru. Uprawnienia te powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011⁴⁸. Te akty wykonawcze powinny być przyjmowane zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 5 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011.
- (48) Pojęcie „szczególnie poważnej przestępczości” powinno być zdefiniowane przez państwa członkowskie i może obejmować terroryzm, handel ludźmi oraz seksualne wykorzystywanie kobiet i dzieci, nielegalny obrót środkami odurzającymi, nielegalny handel bronią, pranie pieniędzy, korupcję, fałszowanie środków płatniczych, przestępczość komputerową i przestępczość zorganizowaną.
- (49) Aby umożliwić państwom członkowskim skuteczne wdrożenie przepisów prawnych niniejszej dyrektywy dotyczących współpracy administracyjnej i ułatwić współpracę, państwa członkowskie powinny korzystać z systemu wymiany informacji na rynku wewnętrznym (IMI). W szczególności właściwe organy powinny korzystać z systemu IMI w celu powiadamiania właściwych organów pozostałych państw członkowskich o utworzeniu nowego europejskiego stowarzyszenia transgranicznego, w tym w przypadku przekształcenia stowarzyszenia niekomercyjnego w europejskie stowarzyszenie transgraniczne. W przypadku gdy właściwy organ otrzyma wniosek

⁴⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/848 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie postępowania upadłościowego (EIR 2105), Dz.U. L 141 z 5.6.2015.

⁴⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję, Dz.U. L 55 z 28.2.2011.

o rejestrację, powinien skontaktować się za pośrednictwem systemu IMI z właściwymi organami państw członkowskich, w których wydano te dokumenty, w celu sprawdzenia na przykład zgodności tych dokumentów z prawem. W przypadku przeniesienia siedziby statutowej europejskiego stowarzyszenia transgranicznego właściwy organ nowego państwa członkowskiego pochodzenia powinien powiadomić właściwe organy pozostałych państw członkowskich o tym przeniesieniu i zaktualizować w systemie IMI odpowiednie informacje. W przypadku rozwiązania, zarówno dobrowolnego, jak i przymusowego, właściwy organ powinien również powiadomić właściwe organy pozostałych państw członkowskich, aby poinformować je o rozwiązaniu i zaktualizować w systemie IMI odpowiednie informacje.

- (50) Ponieważ cele niniejszej dyrektywy, a mianowicie poprawa funkcjonowania rynku wewnętrznego dzięki usunięciu barier prawnych i administracyjnych dla stowarzyszeń niekomercyjnych prowadzących działalność w więcej niż jednym państwie członkowskim, nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez same państwa członkowskie, natomiast możliwe jest ich lepsze osiągnięcie na poziomie Unii, może ona podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsza dyrektywa nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów.
- (51) Zgodnie z art. 42 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2018/1725 skonsultowano się z Europejskim Inspektorem Ochrony Danych, który wydał opinię w dniu 27 czerwca 2023 r.,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Artykuł 1

Przedmiot

W niniejszej dyrektywie określono środki koordynujące warunki zakładania i prowadzenia „europejskich stowarzyszeń transgranicznych” w celu ułatwienia skutecznego korzystania przez stowarzyszenia niekomercyjne z ich praw związanych ze swobodą przedsiębiorczości, swobodnym przepływem kapitału, swobodą świadczenia usług i korzystania z nich oraz swobodnym przepływem towarów na rynku wewnętrznym.

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje:

- a) „państwo członkowskie pochodzenia” oznacza państwo członkowskie, w którym europejskie stowarzyszenie transgraniczne ustanawia swoją siedzibę statutową lub do którego ją przenosi;

- b) „przyjmujące państwo członkowskie” oznacza państwo członkowskie inne niż państwo członkowskie pochodzenia, w którym europejskie stowarzyszenie transgraniczne prowadzi działalność;
- c) „niedochodowy cel” oznacza, że niezależnie od tego, czy działalność stowarzyszenia ma charakter gospodarczy, wszelkie osiągnięte zyski są wykorzystywane wyłącznie do realizacji celów europejskiego stowarzyszenia transgranicznego określonych w jego statucie i nie mogą być rozdzielane między jego członków;
- d) „stowarzyszenie niekomercyjne” oznacza podmiot prawny działający na podstawie prawa krajowego, który jest oparty na członkostwie, ma niedochodowy cel i osobowość prawną;
- e) „certyfikat europejskiego stowarzyszenia transgranicznego” oznacza certyfikat wydany przez właściwy organ państwa członkowskiego pochodzenia, służący jako dowód rejestracji europejskiego stowarzyszenia transgranicznego.

Artykuł 3

Europejskie stowarzyszenie transgraniczne

1. Każde państwo członkowskie ustanawia w swoim systemie prawnym formę prawną europejskiego stowarzyszenia transgranicznego. Państwa członkowskie zapewniają, aby europejskie stowarzyszenie transgraniczne było podmiotem prawnym opartym na członkostwie, utworzonym w drodze dobrowolnego porozumienia przez osoby fizyczne będące obywatelami Unii lub legalnie przebywające w UE lub podmioty prawne o niedochodowym celu, zgodnie z prawem mające siedzibę w Unii, z wyjątkiem:
 - a) związków zawodowych, partii politycznych, organizacji religijnych i zrzeszeń takich podmiotów;
 - b) osób, które zostały skazane za przestępstwa polegające na praniu pieniędzy, powiązane przestępstwa źródłowe lub finansowanie terroryzmu;
 - c) osób, które podlegają środkom zakazującym ich działalności w państwie członkowskim w związku z praniem pieniędzy, powiązanymi przestępstwami źródłowymi lub finansowaniem terroryzmu.
2. Państwa członkowskie zapewniają, aby europejskie stowarzyszenie transgraniczne miało niedochodowy cel, a wszelkie zyski europejskiego stowarzyszenia transgranicznego były wykorzystywane wyłącznie do realizacji jego celów określonych w jego statucie, bez rozdzielania między jego członków.
3. Państwa członkowskie zapewniają, aby europejskie stowarzyszenie transgraniczne prowadziło działalność lub posiadało cel statutowy polegający na prowadzeniu działalności w co najmniej dwóch państwach członkowskich jego członkowie założyciele byli powiązani z co najmniej dwoma państwami członkowskimi na podstawie obywatelstwa lub miejsca legalnego pobytu w przypadku osób fizycznych lub na podstawie lokalizacji ich siedziby statutowej w przypadku osób prawnych.
4. Państwa członkowskie zapewniają, aby nazwa europejskiego stowarzyszenia transgranicznego była poprzedzona akronimem „EST” lub aby następował on po niej.

5. Państwa członkowskie zapewniają, aby siedziba statutowa europejskiego stowarzyszenia transgranicznego znajdowała się w Unii.

Artykuł 4

Zasady mające zastosowanie do europejskich stowarzyszeń transgranicznych

1. We wszystkich kwestiach zharmonizowanych niniejszą dyrektywą państwa członkowskie zapewniają, aby europejskie stowarzyszenie transgraniczne podlegało środkom transponującym niniejszą dyrektywę w państwie członkowskim, w którym jest ono zarejestrowane lub prowadzi działalność.
2. W dalszych kwestiach, które dotyczą ustanowienia lub funkcjonowania europejskich stowarzyszeń transgranicznych, każde państwo członkowskie zapewnia, aby przepisy krajowe mające zastosowanie w prawie krajowym do najbardziej podobnego stowarzyszenia niekomercyjnego miały zastosowanie do europejskich stowarzyszeń transgranicznych.
3. Przepisy mające zastosowanie do europejskich stowarzyszeń transgranicznych na podstawie niniejszej dyrektywy nie mają wpływu na środki przyjęte przez państwa członkowskie ze względów porządku publicznego i bezpieczeństwa publicznego w celu zapobiegania ryzyku niewłaściwego wykorzystywania stowarzyszeń niekomercyjnych oraz w celu zapewnienia przejrzystości w zakresie niektórych przepływów kapitałowych, gdy wymaga tego prawo Unii lub prawo krajowe zgodne z prawem Unii.
4. Do dnia [dwa lata po wejściu w życie niniejszej dyrektywy] każde państwo członkowskie wskazuje najbardziej podobną formę prawną stowarzyszenia niekomercyjnego w swoim krajowym porządku prawnym, o którym to stowarzyszeniu mowa w ust. 2, i powiadamia Komisję o tej formie prawnej oraz o przepisach krajowych, które mają zastosowanie do tej formy prawnej. Państwa członkowskie niezwłocznie powiadamiają Komisję o wszelkich zmianach dotyczących wskazanych form prawnych oraz o wszelkich zmianach przepisów mających zastosowanie do tych form. Państwa członkowskie i Komisja podają do wiadomości publicznej zgłoszone informacje, o których mowa w niniejszym ustępie.

Artykuł 5

Osobowość prawna i zdolność do czynności prawnych

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby europejskie stowarzyszenie transgraniczne uzyskało osobowość prawną i zdolność do czynności prawnych z chwilą rejestracji zgodnie z art. 19. Państwa członkowskie uznają osobowość prawną i zdolność do czynności prawnych europejskich stowarzyszeń transgranicznych zarejestrowanych w innym państwie członkowskim i nie wymagają dalszej rejestracji.
2. Państwa członkowskie zapewniają, aby europejskiemu stowarzyszeniu transgranicznemu przysługiwało prawo do zawierania umów i dokonywania czynności prawnych, posiadania statusu strony w postępowaniach sądowych, posiadania majątku ruchomego i nieruchomości, prowadzenia działalności gospodarczej, zatrudniania pracowników, otrzymywania, pozyskiwania i zbywania darowizn i innych wszelkiego rodzaju środków finansowych pochodzących

z dowolnego legalnego źródła, uczestniczenia w procedurach o udzielenie zamówienia i ubiegania się o finansowanie publiczne.

Artykuł 6

Statut

1. Z wyjątkiem przepisów określonych w ust. 2 niniejszego artykułu oraz w art. 3, 7 i 8 państwo członkowskie pochodzenia nie może ustanawiać przepisów ograniczających prawo europejskiego stowarzyszenia transgranicznego do określania swoich zasad działania, w tym zasad dotyczących wewnętrznych struktur zarządzania, chyba że te przepisy ograniczające są:
 - a) przewidziane prawem;
 - b) uzasadnione nadrzędnymi względami interesu publicznego;
 - c) odpowiednie do zapewnienia osiągnięcia zamierzonego celu i nie wykraczają poza to, co jest konieczne do jego osiągnięcia.
2. Państwa członkowskie zapewniają, aby statut europejskiego stowarzyszenia transgranicznego zawierał następujące informacje:
 - a) nazwę europejskiego stowarzyszenia transgranicznego;
 - b) szczegółowy opis jego celów oraz oświadczenie o jego niedochodowym celu;
 - c) imiona i nazwiska oraz adresy członków założycieli, jeżeli są to osoby fizyczne, oraz imiona i nazwiska przedstawicieli prawnych i siedziba statutowa członków założycieli, jeżeli są to osoby prawne;
 - d) w przypadku gdy członek założyciel jest podmiotem prawnym – szczegółowy opis jego statutu oraz szczegółowy opis jego niedochodowego celu;
 - e) adres siedziby statutowej europejskiego stowarzyszenia transgranicznego;
 - f) aktywa europejskiego stowarzyszenia transgranicznego w chwili jego rejestracji;
 - g) warunki i procedury przyjmowania i wykluczania członków oraz rezygnacji z członkostwa;
 - h) prawa i obowiązki członków;
 - i) postanowienia regulujące skład, funkcjonowanie, uprawnienia i obowiązki organu zarządzającego i organu wykonawczego;
 - j) postanowienia regulujące powoływanie, odwoływanie, uprawnienia i obowiązki członków organu wykonawczego;
 - k) wymogi dotyczące większości i kworum mające zastosowanie do organu decyzyjnego;
 - l) procedurę dokonywania zmian w statucie;
 - m) czas istnienia europejskiego stowarzyszenia transgranicznego, jeżeli jest on ograniczony;
 - n) sposób rozdysponowania aktywów europejskiego stowarzyszenia transgranicznego w przypadku jego rozwiązania.

Artykuł 7

Zarządzanie

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby europejskie stowarzyszenia transgraniczne posiadały organ decyzyjny i organ wykonawczy.
2. Państwa członkowskie zapewniają, aby członkami organu wykonawczego europejskiego stowarzyszenia transgranicznego mogły być wyłącznie osoby fizyczne będące obywatelami Unii lub legalnie przebywające w Unii oraz podmioty prawne o niedochodowym celu mające siedzibę w Unii, za pośrednictwem swoich przedstawicieli. Organ wykonawczy europejskiego stowarzyszenia transgranicznego składa się z co najmniej trzech osób.
3. Państwa członkowskie zapewniają, aby osoby fizyczne, które zostały skazane za szczególnie poważne przestępstwo, nie mogły być członkami organu wykonawczego ani przedstawicielami podmiotu prawnego będącego członkiem organu wykonawczego.

Artykuł 8

Członkostwo

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby każdy członek europejskiego stowarzyszenia transgranicznego miał jeden głos.
2. Państwa członkowskie zapewniają, aby członkowie europejskiego stowarzyszenia transgranicznego nie ponosili osobistej odpowiedzialności za działania lub zaniechania, których dopuściło się europejskie stowarzyszenie transgraniczne.

Rozdział 2

Prawa i zakazane ograniczenia

Artykuł 9

Równe traktowanie

Każde państwo członkowskie zapewnia, aby w każdym aspekcie swojej działalności europejskie stowarzyszenia transgraniczne nie były traktowane mniej korzystnie niż stowarzyszenie niekomercyjne w prawie krajowym wskazane zgodnie z art. 4 ust. 4.

Artykuł 10

Niedyskryminacja

Państwa członkowskie zapewniają, aby w zakresie stosowania niniejszej dyrektywy organy publiczne nie dyskryminowały jakiegokolwiek grupy ani osoby fizycznej z jakichkolwiek względów, takich jak: urodzenie, wiek, kolor skóry, płeć i płeć społeczno-kulturowa, orientacja seksualna, tożsamość płciowa, stan zdrowia, status imigranta lub rezydenta, cechy genetyczne, język, pochodzenie narodowe, etniczne lub społeczne, poglądy polityczne lub

inne, niepełnosprawność ruchowa lub zaburzenie psychiczne, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, rasa, religia lub światopogląd czy inny status.

Artykuł 11

Kontrola sądowa

Państwa członkowskie zapewniają, aby wszystkie decyzje podejmowane przez właściwe organy na ich terytorium, które mają wpływ na prawa i obowiązki europejskich stowarzyszeń transgranicznych lub prawa i obowiązki innych osób w związku z działaniami tych europejskich stowarzyszeń transgranicznych podlegały skutecznej kontroli sądowej zgodnie z art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej.

Artykuł 12

Jedna rejestracja

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby europejskie stowarzyszenie transgraniczne było zobowiązane do zarejestrowania się tylko raz. Rejestracja odbywa się zgodnie z art. 18 i 19.
2. Państwa członkowskie nie wymagają od zarejestrowanego europejskiego stowarzyszenia transgranicznego składania oświadczeń, dostarczania informacji, wystąpienia z wnioskiem o zezwolenie lub uzyskania takiego zezwolenia na prowadzenie określonej działalności, chyba że wymogi te są:
 - a) przewidziane prawem;
 - b) uzasadnione nadrzędnymi względami interesu publicznego;
 - c) odpowiednie do zapewnienia osiągnięcia zamierzonego celu i nie wykraczają poza to, co jest konieczne do jego osiągnięcia.
3. Ust. 1 nie ma wpływu na przewidziane w prawie Unii lub przepisach krajowych wdrażających prawo Unii wymogi dotyczące składania oświadczeń, dostarczania informacji, wystąpienia z wnioskiem o zezwolenie lub uzyskania takiego zezwolenia na prowadzenie określonej działalności.

Artykuł 13

Finansowanie

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby europejskie stowarzyszenie transgraniczne niezależnie od państwa członkowskiego rejestracji miało swobodny i niedyskryminujący dostęp do finansowania ze źródeł publicznych zgodnie z ogólnymi zasadami prawa UE.
2. Państwa członkowskie nie nakładają żadnych ograniczeń na zdolność europejskiego stowarzyszenia transgranicznego do zapewniania lub otrzymywania finansowania, w tym darowizn, z jakiegokolwiek zgodnego z prawem źródła, chyba że – i w zakresie w jakim – ograniczenia takie są:
 - a) przewidziane prawem;
 - b) uzasadnione nadrzędnymi względami interesu publicznego;

- c) odpowiednie do zapewnienia osiągnięcia zamierzonego celu i nie wykraczają poza to, co jest konieczne do jego osiągnięcia.

Artykuł 14

Świadczenie usług i handel towarami

1. Państwa członkowskie zapewniają europejskim stowarzyszeniom transgranicznym swobodę przedsiębiorczości, świadczenia i korzystania z usług oraz ze swobodnego przepływu towarów na rynku wewnętrznym zgodnie z prawem UE.
2. Bez uszczerbku dla przepisów innych aktów prawa Unii państwa członkowskie nie nakładają żadnych ograniczeń na działalność, o której mowa w ust. 1, chyba że ograniczenia takie są:
 - a) przewidziane prawem;
 - b) uzasadnione nadrzędnymi względami interesu publicznego;
 - c) odpowiednie do zapewnienia osiągnięcia zamierzonego celu i nie wykraczają poza to, co jest konieczne do jego osiągnięcia.

Artykuł 15

Zakazane ograniczenia

Państwa członkowskie zapewniają, aby europejskie stowarzyszenie transgraniczne nie podlegało następującym wymogom:

- a) wymogom opartym bezpośrednio lub pośrednio na obywatelstwie lub miejscu zamieszkania osób fizycznych będących członkami europejskiego stowarzyszenia transgranicznego lub jego organu wykonawczego, z wyjątkiem przypadków przewidzianych w niniejszej dyrektywie;
- b) wymogowi fizycznej obecności członków europejskiego stowarzyszenia transgranicznego, jego organu wykonawczego lub jego organu decyzyjnego w celu zapewnienia ważności posiedzenia;
- c) wymogowi posiadania zarządu lub głównego miejsca prowadzenia działalności w tym samym państwie członkowskim, w którym znajduje się siedziba statutowa;
- d) wymogowi, zgodnie z którym przyjmujące państwo członkowskie uzależnia uznanie europejskiego stowarzyszenia transgranicznego zarejestrowanego w innym państwie członkowskim od warunku wzajemności w odniesieniu do uznawania swoich europejskich stowarzyszeń transgranicznych w tym innym państwie członkowskim;
- e) wymogowi, aby europejskie stowarzyszenie transgraniczne było zarejestrowane przez określony czas w państwie członkowskim pochodzenia w celu prowadzenia działalności w przyjmującym państwie członkowskim;
- f) wymogowi uzyskania zezwolenia lub wymogowi zatwierdzenia przez organ państwa członkowskiego jako warunek otrzymywania darowizn ze źródła znajdującego się w Unii;
- g) następującym ograniczeniom w prowadzeniu działalności gospodarczej, czy to w sposób regularny, czy sporadyczny:
 - (i) ogólnym zakazom prowadzenia działalności gospodarczej;

- (ii) umożliwieniu europejskim stowarzyszeniom transgranicznym prowadzenia działalności gospodarczej tylko wtedy, gdy taka działalność jest powiązana z celami opisanymi w ich statucie;
- (iii) wymogowi, aby prowadzenie działalności gospodarczej nie było podstawowym celem ani podstawową działalnością europejskiego stowarzyszenia transgranicznego.

Rozdział 3

Tworzenie i rejestracja

Artykuł 16

Tworzenie

1. Państwa członkowskie zapewniają utworzenie europejskiego stowarzyszenia transgranicznego z chwilą rejestracji.
2. Państwa członkowskie zapewniają, aby europejskie stowarzyszenie transgraniczne miało co najmniej trzech członków założycieli.
3. Państwa członkowskie zapewniają, aby członkowie założyciele wyrazili zamiar utworzenia europejskiego stowarzyszenia transgranicznego w drodze pisemnej umowy między nimi lub w drodze umowy na zgromadzeniu założycielskim europejskiego stowarzyszenia transgranicznego odnotowanym w pisemnym protokole; w tym celu taka umowa lub protokół muszą być należycie podpisane przez członków założycieli.

Artykuł 17

Przekształcenie stowarzyszeń niekomercyjnych w europejskie stowarzyszenie transgraniczne

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby stowarzyszenia niekomercyjne mające siedzibę w Unii mogły przekształcić się w europejskie stowarzyszenie transgraniczne w tym samym państwie członkowskim.
2. Państwa członkowskie zapewniają, aby wszelkie przekształcenie było zatwierdzone przez organ decyzyjny podmiotu przekształcającego się.
3. Państwa członkowskie zapewniają, aby przekształcenie nie skutkowało rozwiązaniem stowarzyszenia niekomercyjnego, które przekształca się, ani ustaniem jego osobowości prawnej.
4. Państwa członkowskie zapewniają przeniesienie wszystkich aktywów i zobowiązań do nowo utworzonego europejskiego stowarzyszenia transgranicznego.
5. Państwa członkowskie zapewniają, aby przekształcenie stało się skuteczne z chwilą rejestracji nowo utworzonego europejskiego stowarzyszenia transgranicznego zgodnie z art. 19.
6. Państwa członkowskie zapewniają, aby wpis dotyczący stowarzyszenia niekomercyjnego, które przekształciło się, został wykreślony z wszelkich rejestrów.

Artykuł 18

Wniosek o rejestrację

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby wniosek o rejestrację europejskiego stowarzyszenia transgranicznego został przedłożony właściwemu organowi państwa członkowskiego, w którym europejskie stowarzyszenie transgraniczne zamierza mieć swoją siedzibę statutową. Do wniosku dołącza się następujące dokumenty i informacje przekazane w języku urzędowym tego państwa członkowskiego lub w innym języku dozwolonym na mocy prawa tego państwa członkowskiego:
 - a) nazwę europejskiego stowarzyszenia transgranicznego;
 - b) statut europejskiego stowarzyszenia transgranicznego;
 - c) adres pocztowy planowanej siedziby statutowej i adres poczty elektronicznej;
 - d) imiona i nazwiska oraz adresy, a także wszelkie inne informacje niezbędne zgodnie z mającym zastosowanie prawem krajowym do identyfikacji osób upoważnionych do reprezentowania europejskiego stowarzyszenia transgranicznego wobec osób trzecich i w postępowaniach sądowych oraz wskazanie, czy osoby te mogą reprezentować stowarzyszenie samodzielnie, czy też muszą działać wspólnie;
 - e) pisemną umowę członków założycieli lub protokół ze zgromadzenia założycielskiego europejskiego stowarzyszenia transgranicznego zawierający taką umowę, należycie podpisane przez członków założycieli, lub decyzję o przekształceniu, o której mowa w art. 17;
 - f) oświadczenie członków organu wykonawczego, w którym deklarują, że nie zostali pozbawieni prawa do pełnienia funkcji członka zarządu w porównywalnych organach stowarzyszeń niekomercyjnych lub spółek.

Państwa członkowskie nie wymagają dokumentów ani informacji innych niż wymienione w niniejszym ustępie.

2. Niezależnie od ust. 3 państwa członkowskie zapewniają, aby do celów rejestracji wniosek był kompletny, jeżeli zawiera dokumenty i informacje określone w ust. 1.
3. Na zasadzie odstępstwa od ust. 1 akapit drugi państwa członkowskie mogą przyjąć przepisy pozwalające zażądać właściwemu organowi przedłożenia dokumentów lub informacji dodatkowych w stosunku do tych, o których mowa w ust. 1, w drodze pisemnej decyzji skierowanej do osoby upoważnionej do reprezentowania europejskiego stowarzyszenia transgranicznego, o której mowa w art. 18 ust. 1 lit. d), i zawierającej należycie uzasadnioną obawę, że cele opisane w statucie europejskiego stowarzyszenia transgranicznego mogą być sprzeczne z prawem Unii lub przepisami prawa krajowego zgodnymi z prawem Unii, w przypadku gdy te dokumenty lub informacje są niezbędne.
4. Państwa członkowskie zapewniają możliwość złożenia wniosku o rejestrację europejskiego stowarzyszenia transgranicznego przez internet.

Artykuł 19

Procedura rejestracji

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby rejestracja europejskiego stowarzyszenia transgranicznego nastąpiła w ciągu 30 dni od złożenia kompletnego wniosku i była ważna w całej Unii.
2. Państwa członkowskie zapewniają, aby właściwy organ państwa członkowskiego pochodzenia niezwłocznie powiadamiał właściwe organy wszystkich pozostałych państw członkowskich o każdej nowej rejestracji europejskiego stowarzyszenia transgranicznego.
3. Jeżeli informacje przekazane do celów rejestracji są niekompletne lub zawierają oczywiste błędy, właściwy organ zwraca się do europejskiego stowarzyszenia transgranicznego o uzupełnienie lub skorygowanie przedłożonych informacji w rozsądnym terminie, który nie może być krótszy niż 15 dni od dnia, w którym właściwy organ kontaktuje się z osobą upoważnioną do reprezentowania europejskiego stowarzyszenia transgranicznego, o której mowa w art. 18 ust. 1 lit. d).
4. Niezależnie od ust. 1 niniejszego artykułu państwa członkowskie zapewniają, aby po otrzymaniu kompletnego wniosku zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu właściwy organ zweryfikował wniosek w celu rejestracji europejskiego stowarzyszenia transgranicznego i aby odrzucił go tylko w przypadku, gdy:
 - a) wniosek nie spełnia wymogów określonych w art. 3;
 - b) wniosek nie został wypełniony lub skorygowany w terminie określonym w ust. 3 niniejszego artykułu;
 - c) tożsamości przedstawicieli prawnych europejskiego stowarzyszenia transgranicznego nie można było zweryfikować lub stwierdzono, że została sfałszowana;
 - d) właściwy organ stwierdzi, po podjęciu decyzji określonej w art. 18 ust. 3 i dokonaniu oceny wszystkich dokumentów i informacji przekazanych w odpowiedzi na tę decyzję, że cele opisane w statucie europejskiego stowarzyszenia transgranicznego byłyby sprzeczne z prawem Unii lub przepisami prawa krajowego zgodnymi z prawem Unii;
 - e) osoba upoważniona do reprezentowania europejskiego stowarzyszenia transgranicznego, o której mowa w art. 18 ust. 1 lit. d), lub członek organu wykonawczego zostali skazani za szczególnie poważne przestępstwo.Decyzja o odmowie rejestracji musi być pisemna, należyście uzasadniona i skierowana do osoby upoważnionej do reprezentowania europejskiego stowarzyszenia transgranicznego, o której mowa w art. 18 ust. 1 lit. d).
5. W przypadku gdy właściwy organ podejmie decyzję o odrzuceniu wniosku lub nie podejmie decyzji w terminie 30 dni od złożenia kompletnego wniosku, państwa członkowskie zapewniają, aby taka decyzja lub brak wydania takiej decyzji podlegały skutecznej kontroli sądowej.

Artykuł 20

Rejestr

1. Każde państwo członkowskie ustanawia rejestr na potrzeby rejestracji europejskich stowarzyszeń transgranicznych zgodnie z art. 19.
2. Państwa członkowskie zapewniają, aby następujące dokumenty i informacje były przechowywane w rejestrze i aktualne:
 - a) statut europejskiego stowarzyszenia transgranicznego;
 - b) kopia certyfikatu europejskiego stowarzyszenia transgranicznego zgodnie z art. 21;
 - c) imiona i nazwiska oraz adresy, a także wszelkie inne informacje niezbędne zgodnie z mającym zastosowanie prawem krajowym do identyfikacji osób upoważnionych do reprezentowania europejskiego stowarzyszenia transgranicznego wobec osób trzecich i w postępowaniach sądowych oraz wskazanie, czy osoby te mogą reprezentować stowarzyszenie samodzielnie, czy też muszą działać wspólnie;
 - d) likwidacja i rozwiązanie europejskiego stowarzyszenia transgranicznego.
3. Państwa członkowskie zapewniają, aby zarejestrowane europejskie stowarzyszenia transgraniczne powiadamiały właściwy organ ich państwa członkowskiego pochodzenia o zmianach w informacjach przechowywanych w rejestrze w terminie 30 dni od takiej zmiany.
4. Państwo członkowskie zapewnia, aby następujące informacje były publicznie dostępne w internetowym rejestrze:
 - a) certyfikat europejskiego stowarzyszenia transgranicznego zgodnie z art. 21;
 - b) likwidacja europejskiego stowarzyszenia transgranicznego;
 - c) rozwiązanie europejskiego stowarzyszenia transgranicznego.
5. Państwa członkowskie zapewniają, aby dokumenty i informacje, o których mowa w ust. 4, nie były publicznie dostępne przez okres dłuższy niż sześć miesięcy po rozwiązaniu europejskiego stowarzyszenia transgranicznego.
6. Państwa członkowskie zapewniają, aby dane osobowe nie były przechowywane w rejestrze przez okres dłuższy niż dwa lata po rozwiązaniu europejskiego stowarzyszenia transgranicznego.

Artykuł 21

Treść certyfikatu europejskiego stowarzyszenia transgranicznego

1. Państwo członkowskie zapewnia, aby właściwe organy wydały certyfikat europejskiego stowarzyszenia transgranicznego, zarówno w formie cyfrowej, jak i papierowej, w ciągu pięciu dni od rejestracji europejskiego stowarzyszenia transgranicznego. Państwa członkowskie zapewniają, aby certyfikat europejskiego stowarzyszenia transgranicznego był uznawany za dowód rejestracji europejskiego stowarzyszenia transgranicznego. Certyfikat europejskiego stowarzyszenia transgranicznego zawiera następujące informacje:

- a) niepowtarzalny numer rejestracyjny europejskiego stowarzyszenia transgranicznego oraz dwuliterowy kod państwa członkowskiego pochodzenia;
 - b) datę rejestracji europejskiego stowarzyszenia transgranicznego;
 - c) datę przeniesienia siedziby statutowej europejskiego stowarzyszenia transgranicznego;
 - d) nazwę europejskiego stowarzyszenia transgranicznego;
 - e) adres pocztowy siedziby statutowej i adres poczty elektronicznej europejskiego stowarzyszenia transgranicznego;
 - f) cele europejskiego stowarzyszenia transgranicznego określone w jego statucie.
2. Po powiadomieniu przez osobę upoważnioną do reprezentowania europejskiego stowarzyszenia transgranicznego, o której mowa w art. 18 ust. 1 lit. d), że informacje wymienione w ust. 1 niniejszego artykułu uległy zmianie, państwa członkowskie wydają zaktualizowany certyfikat europejskiego stowarzyszenia transgranicznego, zarówno w formie cyfrowej, jak i papierowej, w terminie pięciu dni od powiadomienia o tych zmianach.
- 2) Aby ułatwić korzystanie z certyfikatu europejskiego stowarzyszenia transgranicznego we wszystkich państwach członkowskich, zharmonizować jego format i zmniejszyć obciążenie administracyjne zarówno dla właściwych organów państw członkowskich, jak i dla europejskich stowarzyszeń transgranicznych, Komisja ustanawia w drodze aktu wykonawczego wzór certyfikatu europejskiego stowarzyszenia transgranicznego i jego specyfikację techniczną. Ten akt wykonawczy przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 30 ust. 2.

Rozdział 4

Mobilność

Artykuł 22

Przeniesienie siedziby statutowej

1. Państwa członkowskie zapewniają europejskiemu stowarzyszeniu transgranicznemu prawo do przeniesienia siedziby statutowej z jednego państwa członkowskiego do innego.
2. Państwa członkowskie zapewniają, aby przeniesienie, o którym mowa w ust. 1, nie skutkowało rozwiązaniem europejskiego stowarzyszenia transgranicznego ani utworzeniem nowej osoby prawnej w państwie członkowskim, do którego przeniesiono siedzibę stowarzyszenia. Państwa członkowskie zapewniają, aby przeniesienie siedziby statutowej nie miało wpływu na aktywa lub zobowiązania europejskiego stowarzyszenia transgranicznego istniejące przed przeniesieniem, w tym na postanowienia zawarte w umowach lub kredyty, prawa i obowiązki.
3. Państwa członkowskie zapewniają, aby przeniesienie stało się skuteczne w dniu rejestracji europejskiego stowarzyszenia transgranicznego w państwie członkowskim pochodzenia, do którego stowarzyszenie to jest przenoszone.

4. Na zasadzie odstępstwa od ust. 1 niniejszego artykułu państwa członkowskie zapewniają, aby właściwy organ państwa członkowskiego, do którego europejskie stowarzyszenie transgraniczne zamierza przenieść swoją siedzibę statutową, nie zezwalał na przeniesienie w żadnym z następujących przypadków:
- a) w przypadku gdy europejskie stowarzyszenie transgraniczne nie spełnia wymogów art. 3 ust. 1, 2 lub 3;
 - b) w przypadku podjęcia decyzji, o której mowa w art. 24 ust. 2, lub wydania uzasadnionego zawiadomienia, o którym mowa w art. 25 ust. 3;
 - c) w przypadku gdy niewypłacalność jest w toku;
 - d) w przypadku gdy osoby upoważnione do reprezentowania europejskiego stowarzyszenia transgranicznego, o których mowa w art. 18 ust. 1 lit. d), jakkolwiek członek organu wykonawczego lub samo europejskie stowarzyszenie transgraniczne, jeżeli prawo krajowe przewiduje taką możliwość, są przedmiotem postępowania w sprawie szczególnie poważnego przestępstwa w poprzednim państwie członkowskim pochodzenia.

Artykuł 23

Procedura przeniesienia siedziby statutowej

1. Bez uszczerbku dla obowiązujących przepisów korzystniejszych dla pracowników, opartych na prawie krajowym lub unijnym, państwa członkowskie zapewniają, aby pracownicy europejskiego stowarzyszenia transgranicznego chcącego przenieść swoją siedzibę statutową byli informowani o potencjalnym przeniesieniu i byli uprawnieni, w odpowiednim czasie i co najmniej miesiąc przed nadzwyczajnym posiedzeniem, o którym mowa w ust. 2, do przeanalizowania projektu decyzji zatwierdzającej przeniesienie siedziby statutowej, o której mowa w ust. 2.
2. Państwa członkowskie zapewniają, aby przeniesienie siedziby statutowej zostało przyjęte przez organ decyzyjny europejskiego stowarzyszenia transgranicznego na nadzwyczajnym posiedzeniu. Ta decyzja podejmowana jest większością dwóch trzecich głosów, reprezentujących co najmniej połowę wszystkich członków.
3. Państwa członkowskie zapewniają, aby organ decyzyjny europejskiego stowarzyszenia transgranicznego składał wniosek o przeniesienie siedziby statutowej do właściwego organu państwa członkowskiego, do którego stowarzyszenie zamierza przenieść swoją siedzibę statutową, oraz poinformował właściwy organ swojego państwa członkowskiego pochodzenia o tym wniosku. Wniosek ten zawiera następujące elementy:
 - a) decyzję organu decyzyjnego europejskiego stowarzyszenia transgranicznego zatwierdzającą przeniesienie;
 - b) certyfikat europejskiego stowarzyszenia transgranicznego;
 - c) proponowany adres siedziby statutowej europejskiego stowarzyszenia transgranicznego w państwie członkowskim, do którego jest ono przenoszone;
 - d) statut europejskiego stowarzyszenia transgranicznego, określający, w stosownych przypadkach, jego nową nazwę;
 - e) proponowaną datę przeniesienia;

- f) sprawozdanie wyjaśniające zabezpieczenia w odniesieniu do wierzycieli i pracowników, w stosownych przypadkach na mocy prawa Unii lub prawa krajowego.
4. Państwa członkowskie mogą przyjąć przepisy umożliwiające właściwemu organowi państwa członkowskiego, do którego europejskie stowarzyszenie transgraniczne zamierza przenieść swoją siedzibę statutową, żądanie dodatkowych dokumentów lub informacji oprócz dokumentów lub informacji określonych w ust. 3, w drodze pisemnej decyzji skierowanej do osoby upoważnionej do reprezentowania europejskiego stowarzyszenia transgranicznego, o której mowa w art. 18 ust. 1 lit. d), i zawierającej należycie uzasadnioną obawę, że cele opisane w statucie europejskiego stowarzyszenia transgranicznego mogą być sprzeczne z przepisami prawa krajowego tego państwa członkowskiego, w przypadku gdy te dokumenty lub informacje są niezbędne do oceny tej kwestii.
 5. Państwa członkowskie zapewniają, aby właściwy organ państwa członkowskiego, do którego europejskie stowarzyszenie transgraniczne zamierza przenieść swoją siedzibę statutową, był upoważniony do podjęcia decyzji w sprawie wniosku o przeniesienie. Ten właściwy organ jest uprawniony do odrzucenia wniosku tylko wtedy, gdy:
 - a) wymogi określone w ust. 2 niniejszego artykułu nie są spełnione;
 - b) wniosek nie zawiera wszystkich elementów wymaganych na mocy ust. 3;
 - c) ma miejsce jedna z sytuacji określonych w art. 22 ust. 4;
 - d) właściwy organ stwierdzi, po podjęciu decyzji, o której mowa w niniejszym ustępie, i po dokonaniu oceny wszystkich dokumentów i informacji przekazanych w odpowiedzi na tę decyzję, że cele opisane w statucie europejskiego stowarzyszenia transgranicznego byłyby sprzeczne z prawem krajowym zgodnym z prawem Unii;
 6. Właściwy organ przyjmuje decyzję, o której mowa w ust. 5 niniejszego artykułu, w terminie 30 dni od otrzymania wniosku o przeniesienie siedziby statutowej, o którym mowa w ust. 3.
 7. Niezależnie od ust. 6 państwa członkowskie zapewniają, aby przeniesienie miało miejsce w ciągu 30 dni od złożenia kompletnego wniosku.
 8. Jeżeli informacje przekazane do celów przeniesienia są niekompletne lub zawierają oczywiste błędy, właściwy organ zwraca się do europejskiego stowarzyszenia transgranicznego o uzupełnienie lub skorygowanie przedłożonych informacji w rozsądnym terminie, który nie może być krótszy niż 15 dni od dnia, w którym właściwy organ kontaktuje się z osobą upoważnioną do reprezentowania europejskiego stowarzyszenia transgranicznego, o której mowa w art. 18 ust. 1 lit. d).
 9. Państwa członkowskie zapewniają, aby właściwy organ nowego państwa członkowskiego pochodzenia zarejestrował europejskie stowarzyszenie transgraniczne i aktualizował certyfikat europejskiego stowarzyszenia transgranicznego w odniesieniu do elementów wymienionych w art. 21 ust. 1.
 10. Państwa członkowskie zapewniają, aby właściwy organ państwa członkowskiego pochodzenia w następstwie przeniesienia siedziby statutowej niezwłocznie powiadomił właściwe organy innych państw członkowskich o przeniesieniu siedziby statutowej. Po otrzymaniu tego powiadomienia właściwy organ poprzedniego

państwa członkowskiego pochodzenia wykreśla europejskie stowarzyszenie transgraniczne z rejestru.

Rozdział 5

Rozwiązanie

Artykuł 24

Dobrowolne rozwiązanie

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby europejskie stowarzyszenie transgraniczne mogło zostać rozwiązane wyłącznie decyzją jego członków i wyłącznie w następujących przypadkach:
 - a) cel europejskiego stowarzyszenia transgranicznego został osiągnięty;
 - b) upłynął czas trwania, na jaki zostało utworzone;
 - c) z jakiegokolwiek powodu zgodnego z jego statutem.
2. Państwa członkowskie zapewniają, aby organ decyzyjny europejskiego stowarzyszenia transgranicznego był uprawniony do rozwiązania europejskiego stowarzyszenia transgranicznego jedynie w drodze decyzji podjętej większością dwóch trzecich oddanych głosów, reprezentujących co najmniej połowę wszystkich członków podczas nadzwyczajnego posiedzenia.

Państwa członkowskie zapewniają, aby po likwidacji europejskiego stowarzyszenia transgranicznego zgodnie z art. 28 właściwy organ wykreślił europejskie stowarzyszenie transgraniczne z rejestru dopiero po zakończeniu likwidacji oraz aby stosowne informacje w IMI były odpowiednio aktualizowane.

Artykuł 25

Przymusowe rozwiązanie

1. Na zasadzie odstępstwa od art. 26 ust. 1 państwa członkowskie zapewniają, aby europejskie stowarzyszenie transgraniczne mogło zostać rozwiązane przymusowo przez właściwy organ państwa członkowskiego pochodzenia wyłącznie w okolicznościach i na warunkach przewidzianych w niniejszym artykule.
2. Państwa członkowskie mogą przewidzieć przymusowe rozwiązanie europejskiego stowarzyszenia transgranicznego wyłącznie z jednego z następujących powodów:
 - a) nieprzestrzeganie niedochodowego celu przez europejskie stowarzyszenie transgraniczne;
 - b) poważne zagrożenie dla porządku publicznego lub bezpieczeństwa publicznego spowodowane działalnością europejskiego stowarzyszenia transgranicznego;
 - c) wyrok skazujący europejskie stowarzyszenie transgraniczne lub członków jego organu wykonawczego za poważne przestępstwo.

3. W przypadku gdy właściwy organ ma obawy, że jeden z powodów, o których mowa w ust. 2 niniejszego artykułu istnieje, powiadamia europejskie stowarzyszenie transgraniczne na piśmie o swoich obawach i wyznacza mu rozsądny czas na udzielenie odpowiedzi w odniesieniu do tych obaw.
4. Państwa członkowskie zapewniają, aby właściwy organ przyjął pisemną decyzję w przypadku gdy po należytym przeanalizowaniu odpowiedzi europejskiego stowarzyszenia transgranicznego zgodnie z ust. 3 niniejszego artykułu stwierdzi, że europejskie stowarzyszenie transgraniczne musi zostać rozwiązane z jednego z powodów, o których mowa w ust. 2 niniejszego artykułu. Decyzja o rozwiązaniu europejskiego stowarzyszenia transgranicznego może zostać podjęta tylko wtedy, gdy nie istnieją mniej restrykcyjne środki mogące rozwiązać obawy zgłaszane przez właściwy organ.
5. Państwa członkowskie zapewniają, aby decyzja, o której mowa w ust. 4 niniejszego artykułu, była uzasadniona, podlegała skutecznej kontroli sądowej i nie stała się skuteczna w czasie, gdy trwa kontrola sądowa.
6. Państwa członkowskie zapewniają, aby właściwy organ informował europejskie stowarzyszenie transgraniczne o swojej decyzji i wykreślił je z rejestru w odpowiednim czasie dopiero po wejściu w życie decyzji, o której mowa w ust. 4, i po zakończeniu likwidacji europejskiego stowarzyszenia transgranicznego przewidzianej w art. 26. Właściwy organ przekazuje właściwym organom państw członkowskich stosowne informacje.

Artykuł 26

Likwidacja w przypadku rozwiązania

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby rozwiązanie europejskiego stowarzyszenia transgranicznego zgodnie z art. 24 i 25 pociągało za sobą jego likwidację.
2. Państwa członkowskie zapewniają, aby wszelkie aktywa rozwiązanego europejskiego stowarzyszenia transgranicznego pozostałe po zaspokojeniu interesów finansowych ewentualnych wierzycieli zostały zdyskontowane i przekazane nienastawionemu na zysk podmiotowi prowadzącemu działalność podobną do działalności rozwiązanego europejskiego stowarzyszenia transgranicznego lub aby aktywa te zostały przekazane władzom lokalnym, które są zobowiązane do wykorzystania ich do celów działalności podobnej do działalności prowadzonej przez rozwiązane europejskie stowarzyszenie transgraniczne.

Rozdział 6

Stosowanie i współpraca administracyjna

Artykuł 27

Właściwe organy

1. Każde państwo członkowskie wyznacza właściwy organ („właściwy organ”) odpowiedzialny za stosowanie niniejszej dyrektywy.

2. Państwa członkowskie przekazują Komisji nazwy właściwych organów wyznaczonych zgodnie z ust. 1. Komisja publikuje wykaz wyznaczonych właściwych organów.
3. W stosownych przypadkach państwa członkowskie powiadamiają Komisję o nazwach i zadaniach innych właściwych organów ustanowionych lub wyznaczonych do celów przepisów krajowych mających zastosowanie do najbardziej podobnego stowarzyszenia niekomercyjnego w ich krajowym porządku prawnym, określonych zgodnie z art. 4 ust. 4.

Artykuł 28

Współpraca administracyjna

1. W razie potrzeby właściwe organy państw członkowskich współpracują ze sobą i udzielają sobie wzajemnej pomocy w skuteczny i wydajny sposób do celów stosowania przepisów niniejszej dyrektywy.
2. Współpraca administracyjna i wymiana informacji między właściwymi organami na podstawie art. 17, art. 18, art. 19 ust. 2, art. 19 ust. 4, art. 23 ust. 5, art. 23 ust. 6, art. 23 ust. 7, art. 24 ust. 3, art. 25 ust. 6 i art. 27 odbywa się zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1024/2012.
3. Państwa członkowskie zapewniają aktualność informacji zapisanych w IMI oraz informują się wzajemnie o zmianach wcześniejszych informacji przekazanych zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1024/2012.

Artykuł 29

Sprawozdawczość

Najpóźniej do dnia [siedem lat po upływie terminu transpozycji] r., a następnie co pięć lat, Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie z transpozycji i stosowania niniejszej dyrektywy. W tym celu Komisja może zwrócić się do państw członkowskich, w miarę możliwości za pośrednictwem narzędzi cyfrowych, o udostępnienie danych zagregowanych dotyczących europejskich stowarzyszeń transgranicznych zarejestrowanych na ich terytorium.

Dział 7

Przepisy końcowe

Artykuł 30

Procedura komitetowa

1. Komisję wspomaga komitet. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu art. 3 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

Artykuł 31

Transpozycja

1. Państwa członkowskie przyjmują i publikują, najpóźniej do dnia [dwa lata po dniu wejścia w życie niniejszej dyrektywy] r., przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy. Niezwłocznie przekazują one Komisji tekst tych przepisów.
2. Przepisy przyjęte przez państwa członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Sposób dokonywania takiego odniesienia i formułowania takiego wskazania ustalany jest przez państwa członkowskie.
3. Państwa członkowskie przekazują Komisji teksty podstawowych przepisów prawa krajowego, przyjętych w dziedzinie objętej niniejszą dyrektywą.

Artykuł 32

Wejście w życie

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

Artykuł 33

Adresaci

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do państw członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

*W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodnicząca*

*W imieniu Rady
Przewodniczący*

OCENA SKUTKÓW FINANSOWYCH REGULACJI

1. STRUKTURA WNIOSKU/INICJATYWY

1.1. Tytuł wniosku/inicjatywy

1.2. Obszary polityki, których dotyczy wniosek/inicjatywa

1.3. Wniosek/inicjatywa dotyczy:

1.4. Cel(e)

1.4.1. Cel(e) ogólny(e)

1.4.2. Cel(e) szczegółowy(e)

1.4.3. Oczekiwane wyniki i wpływ

1.4.4. Wskaźniki dotyczące realizacji celów

1.5. Uzasadnienie wniosku/inicjatywy

1.5.1. Potrzeby, które należy zaspokoić w perspektywie krótko- lub długoterminowej, w tym szczegółowy terminarz przebiegu realizacji inicjatywy

1.5.2. Wartość dodana z tytułu zaangażowania Unii Europejskiej (może wynikać z różnych czynników, na przykład korzyści koordynacyjnych, pewności prawa, większej efektywności lub komplementarności). Na potrzeby tego punktu „wartość dodaną z tytułu zaangażowania Unii” należy rozumieć jako wartość wynikającą z unijnej interwencji, wykraczającą poza wartość, która zostałaby wytworzona przez same państwa członkowskie.

1.5.3. Główne wnioski wyciągnięte z podobnych działań

1.5.4. Spójność z wieloletnimi ramami finansowymi oraz możliwa synergia z innymi właściwymi instrumentami

1.5.5. Ocena różnych dostępnych możliwości finansowania, w tym zakresu przegrupowania środków

1.6. Czas trwania i wpływ finansowy wniosku/inicjatywy

1.7. Planowane metody wykonania budżetu

2. ŚRODKI ZARZĄDZANIA

2.1. Zasady nadzoru i sprawozdawczości

2.2. System zarządzania i kontroli

2.2.1. Uzasadnienie dla systemu zarządzania, mechanizmów finansowania wykonania, warunków płatności i proponowanej strategii kontroli

2.2.2. Informacje dotyczące zidentyfikowanego ryzyka i systemów kontroli wewnętrznej ustanowionych w celu jego ograniczenia

2.2.3. Oszacowanie i uzasadnienie efektywności kosztowej kontroli (relacja kosztów kontroli do wartości zarządzanych funduszy powiązanych) oraz ocena prawdopodobnego ryzyka błędu (przy płatności i przy zamykaniu)

2.3. Środki zapobiegania nadużyciom finansowym i nieprawidłowościom

- 3. SZACUNKOWY WPLYW FINANSOWY WNIOSKU/INICJATYWY**
- 3.1. Działy wieloletnich ram finansowych i linie budżetowe po stronie wydatków, na które wniosek/inicjatywa ma wpływ**
- 3.2. Szacunkowy wpływ finansowy wniosku na środki**
 - 3.2.1. Podsumowanie szacunkowego wpływu na środki operacyjne*
 - 3.2.2. Przewidywany produkt finansowany ze środków operacyjnych*
 - 3.2.3. Podsumowanie szacunkowego wpływu na środki administracyjne*
 - 3.2.3.1. Szacowane zapotrzebowanie na zasoby ludzkie*
 - 3.2.4. Zgodność z obowiązującymi wieloletnimi ramami finansowymi*
 - 3.2.5. Udział osób trzecich w finansowaniu*
- 3.3. Szacunkowy wpływ na dochody**

1. STRUKTURA WNIOSKU/INICJATYWY

1.1. Tytuł wniosku/inicjatywy

Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie europejskich stowarzyszeń transgranicznych

1.2. Obszary polityki, których dotyczy wniosek/inicjatywa

Rynek wewnętrzny i gospodarka społeczna

1.3. Wniosek/inicjatywa dotyczy:

nowego działania

nowego działania, będącego następstwem projektu pilotażowego/działania przygotowawczego⁴⁹

przedłużenia bieżącego działania

połączenia lub przekształcenia co najmniej jednego działania pod kątem innego/nowego działania

1.4. Cel(e)

1.4.1. Cel(e) ogólny(e)

Celem ogólnym tej inicjatywy jest poprawa funkcjonowania rynku wewnętrznego dzięki usunięciu barier administracyjnych i regulacyjnych dla stowarzyszeń niekomercyjnych prowadzących działalność transgraniczną w celu uwolnienia ich pełnego potencjału generowania wartości gospodarczej i społecznej w UE.

1.4.2. Cel(e) szczegółowy(e)

Cel szczegółowy nr 1

Zwiększenie możliwości uznawania osobowości prawnej stowarzyszenia niekomercyjnego w innych państwach członkowskich, zapewniając tym samym równe traktowanie na rynku wewnętrznym.

Cel szczegółowy nr 2

Ograniczenie formalności regulacyjnych w odniesieniu do stowarzyszeń niekomercyjnych działających w więcej niż jednym państwie członkowskim.

1.4.3. Oczekiwane wyniki i wpływ

Należy wskazać, jakie efekty przyniesie wniosek/inicjatywa beneficjentom/grupie docelowej.

Interwencja polityczna na szczeblu unijnym zmniejszyłaby istniejące bariery dla działalności transgranicznej i mobilności stowarzyszeń niekomercyjnych w UE. Oczekiwany wpływ:

W odniesieniu do państw członkowskich:

W wyniku zmian mających na celu ustanowienie na poziomie krajowym nowej formy prawnej przeznaczonej do celów transgranicznych poniesione zostaną koszty

⁴⁹ O którym mowa w art. 58 ust. 2 lit. a) lub b) rozporządzenia finansowego.

związane z dostosowaniem i koszty przestrzegania przepisów/obciążenia administracyjne dla właściwych organów zależne od skali tych zmian.

Obecnie stowarzyszenia niekomercyjne prowadzące działalność transgraniczną muszą zarejestrować się lub założyć przedsiębiorstwo dodatkowe w państwach członkowskich, w których chcą rozszerzyć swoją działalność, w zależności od zakresu ich działalności. Przewiduje się, że w wyniku niniejszego wniosku zostanie zniesiony wymóg ustanowienia i uznawania osobowości prawnej oraz zdolności do czynności prawnych, co w rezultacie zmniejszy obciążenie organów publicznych w perspektywie długoterminowej. W perspektywie krótkoterminowej wprowadzenie nowej formy prawnej będzie wymagało od właściwych organów zapoznania się z nowymi ramami i zapewnienia właściwej rejestracji.

Biorąc pod uwagę jednorazowe koszty dostosowania procedur rejestracji i rejestrów, zależą one od potrzeby dostosowania obecnych rejestrów lub utworzenia nowego (internetowego) rejestru. Państwa członkowskie będą mogły dostosowywać istniejące rejestry lub tworzyć nowe w elastyczny sposób, przy czym będą zobowiązane do oferowania możliwości rejestracji online w przypadku nowo utworzonej formy prawnej. Należy zauważyć, że w państwach członkowskich, w których nie ustanowiono rejestru stowarzyszeń, istnieją (lub można wykorzystać) inne mechanizmy zapewniające możliwość rejestracji stowarzyszeń niekomercyjnych. Ocena skutków uzupełniająca wniosek ustawodawczy wykazała, że można oczekiwać dodatkowych jednorazowych kosztów dostosowania w wysokości średnio do 100 000 EUR na każde państwo członkowskie. W związku z tym nie uznaje się tych kosztów za szczególnie uciążliwe, ponieważ po wprowadzeniu tego dostosowania oczekuje się, że organ publiczny powróci do swojej zwykłej działalności. W związku z tym nie należy spodziewać się powstania znaczących dodatkowych rocznych kosztów bieżących.

W przypadku tych państw członkowskich, w których rejestry muszą zostać utworzone, przekształcone lub w istniejącym rejestrze powinna zostać utworzona nowa „linia rejestracji”, zaleca się promowanie rejestrów cyfrowych. W ocenie skutków oszacowano na podstawie znanych przypadków, że koszty narzędzia do rejestracji przez internet (przy założeniu, że rejestr już istnieje) wahają się od 42 000 EUR do 270 000 EUR. W perspektywie krótko- i średnioterminowej właściwe organy mogą zostać zobowiązane do zainwestowania w zakup takich narzędzi i dostosowanie procesów, w tym w szkolenie personelu. Koszty dostosowania i rocznego utrzymania cyfrowych rejestrów w państwach członkowskich uznano za nieznaczne.

W niniejszym wniosku zachęca się również do stosowania środków mających na celu zapewnienie interoperacyjności rejestrów krajowych z istniejącymi narzędziami na szczeblu unijnym, takimi jak jednolity portal cyfrowy, aby umożliwić zautomatyzowany dostęp do danych i ich wymianę, lub stosowanie uzgodnionych minimalnych standardów w celu zapewnienia porównywalności danych i systemu wymiany informacji na rynku wewnętrznym (IMI) z myślą o promowaniu współpracy administracyjnej między właściwymi organami.

Państwa członkowskie będą ponadto musiały zorganizować działania informacyjne, aby zwiększyć rozpoznawalność nowej formy prawnej na szczeblu krajowym.

W odniesieniu do Komisji Europejskiej:

Koszt gromadzenia i dodawania informacji do jednolitego portalu cyfrowego/Your Europe przez Komisję Europejską szacuje się jako jednorazowy koszt na poziomie 300 000 EUR (Program na rzecz jednolitego rynku) na pokrycie dodatkowych wydatków potrzebnych do uzupełnienia informacji dotyczących stowarzyszeń niekomercyjnych oraz roczny koszt w wysokości 100 000 EUR na utrzymanie.

Komisja Europejska będzie również musiała uwzględnić w budżecie koszty niezbędne do dostosowania systemu wymiany informacji na rynku wewnętrznym, aby umożliwić współpracę administracyjną między właściwymi organami w państwach członkowskich przewidzianą w niniejszym wniosku. Roczny koszt szacuje się na 125 000 EUR (Program na rzecz jednolitego rynku).

W odniesieniu do stowarzyszeń niekomercyjnych/MŚP:

W ramach tej inicjatywy nie przewiduje się nałożenia nowych obowiązków administracyjnych na stowarzyszenia niekomercyjne, w tym stowarzyszenia niekomercyjne, które kwalifikują się jako MŚP (mając na uwadze, że stowarzyszenia prowadzące działalność gospodarczą wchodzą w zakres [definicji mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw](#)).

Celem jest wyeliminowanie barier dla transgranicznej działalności stowarzyszeń niekomercyjnych. Z racji tego, że małe stowarzyszenia niekomercyjne zazwyczaj dysponują mniejszymi zasobami i możliwościami pokonania istniejących barier, oczekuje się, że dostosowania w zakresie wejścia na rynek i prowadzenia działalności wywrą pozytywny wpływ na pozycję konkurencyjną stowarzyszeń niekomercyjnych wielkości MŚP.

Oczekuje się, że dzięki temu obniżone zostaną koszty rozpoczęcia działalności, a także koszty stałe stowarzyszeń niekomercyjnych prowadzących działalność transgraniczną:

- szacuje się, że nadmierne koszty rozpoczęcia nowych operacji transgranicznych zostaną zmniejszone o 2 150 EUR na jedno rozpoczęcie działalności. W ocenianych 15-letnich ramach czasowych ta redukcja nadmiernych kosztów mogłaby osiągnąć poziom 378 mln EUR.
- zmniejszenie nadmiernych kosztów związanych z operacjami transgranicznymi (koszty stałe, np. koszty administracyjne i koszty przestrzegania przepisów) szacuje się na 770 mln EUR rocznie. W ocenianych 15-letnich ramach czasowych oszczędności kosztów mogłyby wynieść prawie 8,5 mld EUR.

W ocenie skutków wyjaśniono możliwość ograniczenia kosztów działalności, w szczególności w przypadku stowarzyszeń niekomercyjnych działających w wielu państwach członkowskich, ze względu na skutek harmonizacji wynikający z wniosku i uproszczenie procedur regulacyjnych i administracyjnych, co ograniczy potrzeby w zakresie gromadzenia informacji, regularnego zewnętrznego wsparcia doradczego i personelu wewnętrznego zapewniającego przestrzeganie przepisów.

1.4.4. *Wskaźniki dotyczące realizacji celów*

Należy wskazać wskaźniki stosowane do monitorowania postępów i osiągnięć.

Wskaźnik nr 1 (cel szczegółowy nr 1)

Wskaźniki przedstawia się w następujący sposób:

- Poziom zgodności państw członkowskich (tj. tempo transpozycji, przypadki naruszenia przepisów)
- Zmniejszenie nadmiernych kosztów w odniesieniu do stowarzyszeń niekomercyjnych dzięki ograniczeniu formalności regulacyjnych i administracyjnych związanych z rozpoczęciem działalności oraz pod względem kosztów bieżących.
- Liczba, wielkość i rozmieszczenie geograficzne zarejestrowanych stowarzyszeń transgranicznych/europejskich stowarzyszeń transgranicznych w UE

Wskaźniki będą mierzone w porównaniu ze scenariuszem odniesienia (np. koszty przed rozpoczęciem wdrażania, głównie na podstawie danych z oceny/badań źródeł wtórnych/konsultacji z zainteresowanymi stronami i organami krajowymi, rejestrów internetowych w państwach członkowskich (wraz z zagregowanymi informacjami na szczeblu unijnym, jeśli dane są dostępne), informacji zebranych za pośrednictwem badań statystycznych). Cel ocenia się na podstawie zmian kosztów ponoszonych przez europejskie stowarzyszenia transgraniczne oraz zmian w liczbie zarejestrowanych stowarzyszeń transgranicznych. Bardziej precyzyjny cel jest trudny do oceny, ponieważ dane liczbowe zależą również od szeregu innych czynników niezwiązanych z wnioskiem (np. nieprzewidywalność jego przyjęcia, powiązania z tradycjami krajowymi, wyzwania gospodarcze i społeczne).

Wskaźnik nr 2 (cel szczegółowy nr 2)

Wskaźnik przedstawia się w następujący sposób:

- Postrzegane zadowolenie stowarzyszeń niekomercyjnych przyjmujących nową formę prawną europejskich stowarzyszeń transgranicznych prowadzących działalność transgraniczną na rynku wewnętrznym

Wskaźnik będzie mierzony w porównaniu ze scenariuszem odniesienia (np. liczba rejestracji na początku wdrażania). Cel ocenia się na podstawie wzrostu kolejnych wartości liczbowych.

Wskaźniki będą monitorowane co siedem lat, począwszy nie wcześniej niż od momentu, gdy środki zostaną w pełni transponowane i zaczną obowiązywać w państwach członkowskich, w celu uwzględnienia ich w sprawozdaniu oceniającym dyrektywę, które należy przedstawić po upływie siedmiu lat od terminu transpozycji proponowanej dyrektywy, a następnie co pięć lat.

1.5. Uzasadnienie wniosku/inicjatywy

1.5.1. Potrzeby, które należy zaspokoić w perspektywie krótko- lub długoterminowej, w tym szczegółowy terminarz przebiegu realizacji inicjatywy

Wdrożenie tego wniosku będzie przebiegać etapowo. Po wejściu w życie niniejszej dyrektywy w pierwszej kolejności rozpoczęte zostaną prace nad dostosowaniem narzędzi informatycznych służących do jej wdrożenia, a mianowicie systemu wymiany informacji na rynku wewnętrznym (IMI) i jednolitego portalu cyfrowego w celu zacieśnienia współpracy właściwych organów w państwach członkowskich

przed upływem terminu transpozycji i podania niezbędnych informacji do wiadomości publicznej. Jednocześnie, aby ułatwić wdrożenie dyrektywy, Komisja rozpocznie prace nad opracowaniem wzoru certyfikatu europejskiego stowarzyszenia transgranicznego w drodze aktu wykonawczego.

Tymczasowy terminarz przebiegu realizacji można przedstawić w następujący sposób:

- 2024: wejście w życie dyrektywy;
- 2025: dostosowanie systemu IMI i jednolitego portalu cyfrowego;
- 2025–2026: akt wykonawczy dotyczący certyfikatu europejskiego stowarzyszenia transgranicznego;
- 2026: transpozycja i wdrożenie przez państwa członkowskie;
- siedem lat po upływie terminu transpozycji, a następnie co pięć lat: sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wdrożenia przedmiotowej dyrektywy.

- 1.5.2. *Wartość dodana z tytułu zaangażowania Unii Europejskiej (może wynikać z różnych czynników, na przykład korzyści koordynacyjnych, pewności prawa, większej efektywności lub komplementarności). Na potrzeby tego punktu „wartość dodaną z tytułu zaangażowania Unii” należy rozumieć jako wartość wynikającą z unijnej interwencji, wykraczającą poza wartość, która zostałaby wytworzona przez same państwa członkowskie.*

Przyczyny działania na poziomie europejskim (*ex ante*)

We wniosku skoncentrowano się na stowarzyszeniach niekomercyjnych prowadzących działalność transgraniczną na rynku wewnętrznym.

Z utrzymującej się różnorodności regulacyjnej lub ograniczeń między państwami członkowskimi wynika, że problem nie jest należycie rozwiązywany na poziomie krajowym i że wobec braku mechanizmów gwarantującego wzajemne uznawanie między państwami członkowskimi, transgraniczny charakter wymaga rozwiązania problemu za pomocą działań na szczeblu unijnym, aby wyeliminować zidentyfikowane bariery dla transgranicznej działalności i mobilności stowarzyszeń niekomercyjnych na jednolitym rynku. Co więcej, samodzielne działania lub brak działań ze strony państw członkowskich najczęściej koncentrują się na ich specyficznym kontekście krajowym i zazwyczaj nie mają na celu promowania wymiaru transgranicznego.

Spójne ramy prawne dotyczące transgranicznej działalności stowarzyszeń niekomercyjnych można zatem lepiej osiągnąć na szczeblu unijnym. Państwa członkowskie nie byłyby w stanie samodzielnie w wystarczającym stopniu zapewnić rozwiązania tych problemów.

- 1.5.3. *Główne wnioski wyciągnięte z podobnych działań*

Baza dowodowa niniejszego wniosku opiera się na badaniach (np. badaniach zewnętrznych) oraz działaniach konsultacyjnych i została uzupełniona specjalnym badaniem zewnętrznym.

Wniosek uwzględnia również główne wnioski wyciągnięte z rezolucji Parlamentu Europejskiego z dnia 17 lutego 2022 r. zawierającej zalecenia dla Komisji w sprawie statusu europejskich stowarzyszeń transgranicznych i organizacji niekomercyjnych

(2020/2026(INL)), a także główne wnioski wyciągnięte z wniosku Komisji z 1992 r. w sprawie utworzenia europejskiej formy prawnej dla stowarzyszeń tj. stowarzyszenia europejskiego. Ostatecznie wniosek został jednak wycofany ze względu na krytykę ze strony państw członkowskich (np. pomocniczość i nieodpowiedniość podstawy prawnej w porównaniu z jego zakresem i celami, a także dlatego, że zdaniem państw członkowskich wniosek nie odpowiadał na zidentyfikowane potrzeby, zawarte w nim przepisy nie uwzględniały różnorodności ustawodawstw krajowych i nakładały na stowarzyszenia nadmierne obciążenia administracyjne).

1.5.4. Spójność z wieloletnimi ramami finansowymi oraz możliwa synergia z innymi właściwymi instrumentami

Wniosek przyczynia się do osiągnięcia celów politycznych Europejskiego Zielonego Ładu i programu polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie” do 2030 r. W szczególności odnosi się do priorytetu politycznego Komisji „Gospodarka służąca ludziom”, przyczyniając się do osiągnięcia celu „gospodarki, która może w pełni odpowiadać na potrzeby obywateli UE, zapewniając tym samym sprawiedliwość społeczną i dobrobyt”. Pod tym względem dyrektywa łączy się z innymi środkami zapowiedzianymi w planie działania na rzecz gospodarki społecznej z grudnia 2021 r. i tworzy z nimi następujący pakiet na rzecz gospodarki społecznej: wniosek dotyczący zalecenia Rady w sprawie opracowania warunków ramowych gospodarki społecznej w państwach członkowskich oraz dwa dokumenty robocze służb Komisji – „Odpowiednie ramy podatkowe dla podmiotów gospodarki społecznej” i „Niedyskryminacyjne opodatkowanie organizacji charytatywnych i ich darczyńców: zasady wynikające z orzecznictwa UE”.

1.5.5. Ocena różnych dostępnych możliwości finansowania, w tym zakresu przegrupowania środków

Koszty konieczne do celów dostosowania zakresu jednolitego portalu cyfrowego do stowarzyszeń niekomercyjnych oraz wykorzystania systemu IMI w celu umożliwienia współpracy administracyjnej między właściwymi organami w państwach członkowskich, zgodnie z niniejszym wnioskiem, zostaną sfinansowane w ramach Programu na rzecz jednolitego rynku.

1.6. Czas trwania i wpływ finansowy wniosku/inicjatywy

Ograniczony czas trwania

- Okres trwania wniosku/inicjatywy: od [DD/MM]RRRR r. do [DD/MM]RRRR r.
- od RRRR r. do RRRR r. w odniesieniu do środków na zobowiązania oraz od RRRR r. do RRRR r. w odniesieniu do środków na płatności.

Nieograniczony czas trwania

- Wprowadzenie w życie z okresem rozruchu od [DD/MM]RRRR r. do [DD/MM]RRRR r.,
- po którym następuje faza operacyjna.

1.7. Planowane metody wykonania budżetu⁵⁰

Bezpośrednie zarządzanie przez Komisję

- w ramach jej służb, w tym za pośrednictwem jej pracowników w delegaturach Unii;
- przez agencje wykonawcze;

Zarządzanie dzielone z państwami członkowskimi

Zarządzanie pośrednie poprzez przekazanie zadań związanych z wykonaniem budżetu:

- państwowym trzecim lub organom przez nie wyznaczonym;
- organizacjom międzynarodowym i ich agencjom (należy wyszczególnić);
- EBI oraz Europejskiemu Funduszowi Inwestycyjnemu;
- organom, o których mowa w art. 70 i 71 rozporządzenia finansowego;
- organom prawa publicznego;
- podmiotom podlegającym prawu prywatnemu, które świadczą usługi użyteczności publicznej, o ile są im zapewnione odpowiednie gwarancje finansowe;
- podmiotom podlegającym prawu prywatnemu państwa członkowskiego, którym powierzono realizację partnerstwa publiczno-prywatnego i zapewniono odpowiednie gwarancje finansowe;
- podmiotom lub osobom odpowiedzialnym za wykonanie określonych działań w dziedzinie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa na mocy tytułu V Traktatu o Unii Europejskiej oraz określonym we właściwym podstawowym akcie prawnym.
- *W przypadku wskazania więcej niż jednego trybu należy podać dodatkowe informacje w części „Uwagi”.*

Uwagi

⁵⁰ Szczegóły dotyczące metod wykonania budżetu oraz odniesienia do rozporządzenia finansowego znajdują się na stronie BUDGpedia: <https://myintracomm.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/implementation-methods.aspx>

W konsekwencji wniosku zostaną wykorzystane narzędzia informatyczne, które są już finansowane w ramach Programu na rzecz jednolitego rynku i zarządzane przez Komisję, a mianowicie system IMI na potrzeby współpracy administracyjnej między właściwymi organami państw członkowskich oraz jednolity portal cyfrowy.

2. ŚRODKI ZARZĄDZANIA

2.1. Zasady nadzoru i sprawozdawczości

Określić częstotliwość i warunki

Komisja przedłoży Parlamentowi Europejskiemu i Radzie pierwsze sprawozdanie z wdrożenia niniejszej dyrektywy po upływie siedmiu lat od terminu transpozycji dyrektywy, a następnie co pięć lat będzie składać kolejne sprawozdania.

2.2. System zarządzania i kontroli

2.2.1. Uzasadnienie dla systemu zarządzania, mechanizmów finansowania wykonania, warunków płatności i proponowanej strategii kontroli

Przewidziana we wniosku współpraca administracyjna między właściwymi organami w państwach członkowskich będzie odbywać się za pośrednictwem już istniejącego systemu IMI i jednolitego portalu cyfrowego obsługiwane przez Komisję (Dyrekcja Generalna ds. Rynku Wewnętrznego, Przemysłu, Przedsiębiorczości i MSP). W tym celu w ramach niniejszego wniosku dotyczącego dyrektywy rozszerza się zakres systemu IMI i jednolitego portalu cyfrowego. Wymaga to udostępnienia zasobów w celu dostosowania systemu IMI do potrzeb proponowanej dyrektywy, chociaż nie uważa się za konieczne dodatkowe udostępnienia zasobów w celu dostosowania pojedynczej bramy cyfrowej.

Niniejszy wniosek nie zmienia trybu zarządzania, mechanizmu finansowania wykonania, warunków płatności ani strategii kontroli, które zostały już wprowadzone do systemu i są stosowane przez Komisję.

2.2.2. Informacje dotyczące zidentyfikowanego ryzyka i systemów kontroli wewnętrznej ustanowionych w celu jego ograniczenia

Główne zidentyfikowane ryzyko wiąże się z przekroczeniem terminu i kosztów z powodu nieprzewidzianych kwestii dotyczących wdrożenia systemu informatycznego w związku z dostosowaniem systemu IMI. Ryzyko to zostaje złagodzone przez fakt, że system IMI już działa, a odpowiednie służby Komisji mają wcześniejsze doświadczenie w dostosowywaniu systemu do nowych potrzeb przedsiębiorstw.

2.2.3. Oszacowanie i uzasadnienie efektywności kosztowej kontroli (relacja kosztów kontroli do wartości zarządzanych funduszy powiązanych) oraz ocena prawdopodobnego ryzyka błędu (przy płatności i przy zamykaniu)

Niniejszy wniosek nie ma wpływu na opłacalność istniejących kontroli Komisji.

2.3. Środki zapobiegania nadużyciom finansowym i nieprawidłowościom

Określić istniejące lub przewidywane środki zapobiegania i ochrony, np. ze strategii zwalczania nadużyć finansowych.

Niniejsza ocena skutków finansowych regulacji obejmuje wydatki na personel i zamówienia publiczne, w związku z czym zastosowanie mają standardowe zasady dotyczące tego typu wydatków.

3. SZACUNKOWY WPLYW FINANSOWY WNIOSKU/INICJATYWY

3.1. Działy wieloletnich ram finansowych i linie budżetowe po stronie wydatków, na które wniosek/inicjatywa ma wpływ

- Istniejące linie budżetowe

Według działów wieloletnich ram finansowych i linii budżetowych

Dział wieloletnich ram finansowych	Linia budżetowa	Rodzaj środków	Wkład			
			państw EFTA ⁵²	krajów kandydujących i potencjalnych krajów kandydujących ⁵³	innych państw trzecich	pochodzący z pozostałych dochodów przeznaczonych na określony cel
1	[03.02.01.02 – „Narzędzia zarządzania rynkiem wewnętrznym”].	Zrózn. / niezrózn. ⁵¹	Tak	Tak	NIE	NIE

⁵¹ Środki zróżnicowane/środki niezróżnicowane.

⁵² EFTA: Europejskie Stowarzyszenie Wolnego Handlu.

⁵³ Kraje kandydujące oraz w stosownych przypadkach potencjalne kraje kandydujące Bałkanów Zachodnich.

3.2. Szacunkowy wpływ finansowy wniosku na środki

3.2.1. Podsumowanie szacunkowego wpływu na środki operacyjne

- “ Wniosek/inicjatywa nie wiąże się z koniecznością wykorzystania środków operacyjnych
- “ Wniosek/inicjatywa wiąże się z koniecznością wykorzystania środków operacyjnych, jak określono poniżej:

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Dział wieloletnich ram finansowych	Numer	1. Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa
---	-------	--

Dyrekcja Generalna: Dyrekcja Generalna ds. Rynku Wewnętrznego, Przemysłu, Przedsiębiorczości i MŚP			2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	OGÓLEM
x Środki operacyjne										
Linia budżetowa 03.020102 – „Narzędzia zarządzania rynkiem wewnętrznym”	Środki na zobowiązania	(1a)	0,425	0,225	0,100	0,100	0,00	0,00		0,850
	Środki na płatności	(2a)	0,425	0,225	0,100	0,100	0,00	0,00		0,850
Środki administracyjne finansowane ze środków przydzielonych na określone programy ⁵⁴										
		(3)								
OGÓLEM środki dla Dyrekcji Generalnej ds. Rynku Wewnętrznego, Przemysłu, Przedsiębiorczości i MŚP	Środki na zobowiązania	=1a+1b+3	0,425	0,225	0,100	0,100	0,00	0,00		0,850
	Środki na	=2a+2b	0,425	0,225	0,100	0,100	0,00	0,00		0,850

⁵⁴ Wsparcie techniczne lub administracyjne oraz wydatki na wsparcie realizacji programów lub działań UE (dawne linie „BA”), pośrednie badania naukowe, bezpośrednie badania naukowe.

	płatności	+3									
--	-----------	----	--	--	--	--	--	--	--	--	--

x OGÓŁEM środki operacyjne	Środki na zobowiązania	(4)	0,425	0,225	0,100	0,100	0,00	0,00		0,850
	Środki na płatności	(5)	0,425	0,225	0,100	0,100	0,00	0,00		0,850
OGÓŁEM środki administracyjne finansowane ze środków przydzielonych na określone programy		(6)								
OGÓŁEM środki na DZIAŁ 1 wieloletnich ram finansowych	Środki na zobowiązania	=4+6	0,425	0,225	0,100	0,100	0,00	0,00		0,850
	Środki na płatności	=5+6	0,425	0,225	0,100	0,100	0,00	0,00		0,850

Dział wieloletnich ram finansowych	7	„Wydatki administracyjne”
---	----------	---------------------------

Niniejszą część uzupełnia się przy użyciu „danych budżetowych o charakterze administracyjnym”, które należy najpierw wprowadzić do [załącznika do oceny skutków finansowych regulacji](#) (załącznika 5 do decyzji Komisji w sprawie przepisów wewnętrznych dotyczących wykonania budżetu ogólnego Unii Europejskiej), przesyłanego do DECIDE w celu konsultacji między służbami.

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	OGÓLEM
Dyrekcja Generalna ds. Rynku Wewnętrznego, Przemysłu, Przedsiębiorczości i MŚP									
X Zasoby ludzkie		0,217	0,217	0,155	0,155	0,00	0,00	0,00	0,744
X Pozostałe wydatki administracyjne		0	0,054	0,054	0,054	0,00	0,00	0,00	0,162
OGÓLEM Dyrekcja Generalna ds. Rynku Wewnętrznego, Przemysłu, Przedsiębiorczości i MŚP	Środki	0,217	0,271	0,209	0,209	0,00	0,00	0,00	0,906

OGÓLEM środki na DZIAŁ 7 wieloletnich ram finansowych	(Środki na zobowiązania ogółem = środki na płatności ogółem)	0,217	0,271	0,209	0,209	0,00	0,00	0,00	0,906
--	--	-------	-------	-------	-------	------	------	-------------	--------------

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	OGÓLEM
OGÓLEM środki na DZIAŁY od 1 do 7 wieloletnich ram finansowych	Środki na zobowiązania	0,642	0,496	0,309	0,309	0,00	0,00	0,00	1,756

	Środki na płatności	0,642	0,496	0,309	0,309	0,00	0,00	0,00	1,756
--	---------------------	-------	-------	-------	-------	------	------	-------------	--------------

3.2.2. Przewidywany produkt finansowany ze środków operacyjnych

Środki na zobowiązania w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Określić cele i produkty	Rodzaj ⁵⁵	Średni koszt	2024		2025		2026		2027		2028		2029		2030		OGÓLEM		
			PRODUKT																
			Liczba	Koszt	Liczba	Koszt	Liczba	Koszt	Liczba	Koszt	Liczba	Koszt	Liczba	Koszt	Liczba	Koszt	Liczba	Koszt	Liczba ogółem
CELE SZCZEGÓŁOWE nr 1 i 2																			
Opracowanie modułu IMI	System informacyjny	0,125	1	0,125	1	0,125												1	0,25
Koszty rozwoju jednolitego portalu cyfrowego/portalu Your Europe	System informacyjny	0,150	1	0,300	1	0,100	1	0,100	1	0,100								1	0,6

⁵⁵ Produkty odnoszą się do produktów i usług, które mają zostać zapewnione (np. liczba sfinansowanych wymian studentów, liczba kilometrów zbudowanych dróg itp.).

Cel szczegółowy nr 1 – suma częstkowa	2	0,425	2	0,225	1	0,100	1	0,100								0,85
OGÓLEM																

3.2.3. Podsumowanie szacunkowego wpływu na środki administracyjne

- " Wniosek/inicjatywa nie wiąże się z koniecznością wykorzystania środków administracyjnych
- X Wniosek/inicjatywa wiąże się z koniecznością wykorzystania środków administracyjnych, jak określono poniżej:

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	OGÓLEM
--	------	------	------	------	------	------	------	--------

DZIAŁ 7 wieloletnich ram finansowych								
Zasoby ludzkie	0,217	0,217	0,155	0,155				0,744
Pozostałe wydatki administracyjne	0	0,054	0,054	0,054				0,162
Suma częściowa DZIAŁU 7 wieloletnich ram finansowych	0,217	0,271	0,209	0,209				0,906

Poza DZIAŁEM 7⁵⁶ wieloletnich ram finansowych								
Zasoby ludzkie								
Pozostałe wydatki o charakterze administracyjnym								
Suma częściowa poza DZIAŁEM 7 wieloletnich ram finansowych								

OGÓLEM	0,217	0,271	0,209	0,209	0,209	0,209		1,324
---------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--	--------------

Potrzeby w zakresie środków na zasoby ludzkie i inne wydatki o charakterze administracyjnym zostaną pokryte z zasobów dyirekcji generalnej już przydzielonych na zarządzanie tym działaniem lub przesuniętych w ramach dyirekcji generalnej, uzupełnionych w razie potrzeby wszelkimi dodatkowymi zasobami, które mogą zostać przydzielone zarządzającej dyirekcji generalnej w ramach procedury rocznego przydziału środków oraz w świetle istniejących ograniczeń budżetowych.

⁵⁶ Wsparcie techniczne lub administracyjne oraz wydatki na wsparcie realizacji programów lub działań UE (dawne linie „BA”), pośrednie badania naukowe, bezpośrednie badania naukowe.

3.2.3.1. Szacowane zapotrzebowanie na zasoby ludzkie

- " Wniosek/inicjatywa nie wiąże się z koniecznością wykorzystania zasobów ludzkich.
- X Wniosek/inicjatywa wiąże się z koniecznością wykorzystania zasobów ludzkich, jak określono poniżej:

Wartości szacunkowe należy wyrazić w ekwiwalentach pełnego czasu pracy

	Rok 2024	Rok 2025	Rok 2026	Rok 2027	Rok 2028	Rok 2029	Rok 2030
20 01 02 01 (w centrali i w biurach przedstawicielstw Komisji)	1,5	1,5	1	1	1	1	1
20 01 02 03 (w delegaturach)							
01 01 01 01 (pośrednie badania naukowe)							
01 01 01 11 (bezpośrednie badania naukowe)							
Inna linia budżetowa (określić)							
20 02 01 (CA, SNE, INT z globalnej koperty finansowej)							
20 02 03 (CA, LA, SNE, INT i JPD w delegaturach)							
01 01 01 02 (CA, SNE, INT – pośrednie badania naukowe)							
01 01 01 12 (CA, INT, SNE – bezpośrednie badania naukowe)							
Inna linia budżetowa (określić)							
OGÓLEM	1,5	1,5	1	1	1	1	1

XX oznacza odpowiedni obszar polityki lub odpowiedni tytuł w budżecie.

Potrzeby w zakresie zasobów ludzkich zostaną pokryte z zasobów dyrekcji generalnej już przydzielonych na zarządzanie tym działaniem lub przesuniętych w ramach dyrekcji generalnej, uzupełnionych w razie potrzeby wszelkimi dodatkowymi zasobami, które mogą zostać przydzielone zarządzającej dyrekcji generalnej w ramach procedury rocznego przydziału środków oraz w świetle istniejących ograniczeń budżetowych.

Opis zadań do wykonania:

Urzednicy i pracownicy zatrudnieni na czas określony	1,5 EPC na potrzeby sekretariatu komitetu procedury komitetowej oraz na potrzeby nadzorowania wdrażania wniosku, a także na potrzeby wspierania zespołu ds. systemu IMI i zespołu ds. jednolitego portalu cyfrowego/portalu Your Europe w zakresie polityki i wkładu biznesowego zarówno podczas wdrażania projektu, jak i po uruchomieniu modułu systemu IMI.
Personel zewnętrzny	

3.2.4. Zgodność z obowiązującymi wieloletnimi ramami finansowymi

Wniosek/inicjatywa:

- X może zostać w pełni sfinansowany(a) przez przegrupowanie środków w ramach odpowiedniego działu wieloletnich ram finansowych (WRF).

Komisja wykorzysta środki finansowe z Programu na rzecz jednolitego rynku na wsparcie tej inicjatywy, linia budżetowa 03.020102 „Narzędzia zarządzania rynkiem wewnętrznym”.

- „ wymaga zastosowania nieprzydzielonego marginesu środków w ramach odpowiedniego działu WRF lub zastosowania specjalnych instrumentów zdefiniowanych w rozporządzeniu w sprawie WRF.

Należy wyjaśnić, który wariant jest konieczny, określając działy i linie budżetowe, których ma dotyczyć, odpowiadające im kwoty oraz proponowane instrumenty, które należy zastosować.

- „ wymaga rewizji WRF.

Należy wyjaśnić, który wariant jest konieczny, określając linie budżetowe, których ma on dotyczyć, oraz podając odpowiednie kwoty.

3.2.5. Udział osób trzecich w finansowaniu

Wniosek/inicjatywa:

- X nie przewiduje współfinansowania ze strony osób trzecich
- przewiduje współfinansowanie ze strony osób trzecich szacowane zgodnie z poniższymi szacunkami:

środki w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

	Rok N ⁵⁷	Rok N+1	Rok N+2	Rok N+3	Wprowadzić taką liczbę kolumn dla poszczególnych lat, jaka jest niezbędna, by odzwierciedlić cały okres wpływu (por. pkt 1.6)			Ogółem
Określić organ współfinansujący								
OGÓŁEM środki objęte współfinansowaniem								

⁵⁷

Rok N jest rokiem, w którym rozpoczyna się wprowadzanie w życie wniosku/inicjatywy. „N” należy zastąpić oczekiwanym pierwszym rokiem realizacji (np.: 2021). Tak samo należy postąpić dla kolejnych lat.

3.3. Szacunkowy wpływ na dochody

– X Wniosek/inicjatywa nie ma wpływu finansowego na dochody

– Wniosek/inicjatywa ma wpływ finansowy określony poniżej:

.. wpływ na zasoby własne

.. wpływ na dochody inne

Wskazać, czy dochody są przypisane do linii budżetowej po stronie wydatków

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Linia budżetowa po stronie dochodów	Środki zapisane w budżecie na bieżący rok budżetowy	Wpływ wniosku/inicjatywy ⁵⁸					Wprowadzić taką liczbę kolumn dla poszczególnych lat, jaka jest niezbędna, by odzwierciedlić cały okres wpływu (por. pkt 1.6)		
		Rok N	Rok N+1	Rok N+2	Rok N+3				
Artykuł									

W przypadku wpływu na dochody przeznaczone na określony cel należy wskazać linie budżetowe po stronie wydatków, które ten wpływ obejmie.

--

Pozostałe uwagi (np. metoda/wzór użyte do obliczenia wpływu na dochody albo inne informacje).

--

⁵⁸ W przypadku tradycyjnych zasobów własnych (opłaty celne, opłaty wyrównawcze od cukru) należy wskazać kwoty netto, tzn. kwoty brutto po odliczeniu 20 % na poczet kosztów poboru.